

HAVØRNA

Organ for Norsk Ornitologisk Forening avd. Nordland

Årgang 21 – 2010

HAVØRNA

nr. 21

Styre for NOF avd. Nordland:

Leder: Atle Ivar Olsen, Skogsøy, 8700 Nesna
Tlf.: 952 79 482, e-post: atle.i.olsen@c2i.net

Styremedl.: Arne Engås, Sankthansveien 60, 8614 Mo i Rana
Tlf. 992 40 713, e-post: a-engas@online.no

Tom Kenneth Sandvær, Rudivegen 21 A, 8700 Nesna
Tlf.: 952 75 608, e-post: tomk_nesna@hotmail.com

Lokallagsadresser:

Bodø	Thor Edgar Kristiansen, Hellåsvn. 5B, 8011 Bodø e-post: thor-ek@online.no
Lofoten	Johan Sirnes, Ramsvikvn. 267, 8370 Leknes e-post: johan.sirnes@nfk.no
Nesna og omegn	Joakim Einmo, Bjørkveien 1, 8700 Nesna e-post: joakimeinmo@yahoo.com
Ofoten	Harry Ødegaard, 8540 Ballangen e-post: harryode@start.no
Rana	Per Ole Syvertsen, NOF Rana, pb.1301, 8602 Mo i Rana e-post: per.ole.syvertsen@helgelandmuseum.no
Sør-Salten	Jan Inge Karlsen, 8149 Neverdal e-post: jikarls@online.no
Vesterålen	Iris Berg, Sjøveien 15, 8430 Myre e-post: irisberg61@yahoo.no

Redaktører for Havørna nr. 21:

John Stenersen,
Dreyersgt.1, 8312 Henningsvær
e-post: john@tringa.no

Per Ole Syvertsen,
NOF Rana, pb.1301, 8602 Mo i Rana
e-post: per.ole.syvertsen@helgelandmuseum.no

Ny Rødliste

Den nye nasjonale rødlista – Norsk rødliste for arter 2010 – ble presentert tirsdag 9. november, og dette er interessant og viktig lesing for alle som er interessert i å ta vare på fuglene våre og dyr generelt. Alle anbefales å sette seg inn i den og den kan bestilles fra Artsdatabanken eller lastes ned fra nettsidene deres (www.artsdatabanken.no – du kan laste ned hele dokumentet (stort!) eller bare de kapitlene som interesserer deg). I tillegg til fuglelisten er det en annen publikasjon av interesse som også kan lastes ned samme sted: Miljøforhold og påvirkninger for rødlistearter.

I all hovedsak kan man si at det ikke er så mange endringer fra den forrige rødlisten (2006), selv om det har vært noen utskiftninger, og totalt er det 3 færre fuglearter på 2010 lista som teller 77 fuglearter. F. eks. så er alle spettene, flere rovfugler og horndykkeren, som var i kategori Sterkt truet i den forrige listen, gått ut, mens det fortsatt står dårlig til med sjøfuglene våre. Av arter som vi har et nært forhold til i Nordland så kan vi legge merke til at fiskemåke er kommet inn på lista (Nær truet), og krykkje er endret til kategorien Sterkt truet (fra Sårbar).

Hva betyr kategoriene og hva forteller så rødlista? Den forteller oss hvor stor sannsynlighet det er for at en art vil dø ut i Norge, gitt at de negative faktorene arten utsettes for får fortsette å virke, og det er forskjellige grader for hvor stor denne sannsynligheten er. De mest truede artene er listet som Kritisk truet (CR), og her er

det de samme artene som i forrige liste (Norsk Rødliste 2006). At en art er Kritisk truet betyr at den er vurdert til å ha en 50 % sjanse for å dø ut innen 3 generasjoner, eller minimum 10 år. Av CR-artene er det særlig lomvi som finnes i Nordland, mens dverggås ikke lenger hekker her og de resterende CR-artene åkerrikse, hortulan og hauksanger ikke har noen fast bestand i fylket. De andre kategoriene er Sterkt truet (EN), Sårbar (VU) og Nær truet (NT) og gjelder arter som er vurdert til å ha en gradvis lavere risiko for å bli utryddet, selv om også disse artene kan forsvinne fra Norge hvis tilbakegangen fortsetter i samme tempo.

Hvilken praktisk betydning har så rødlista for oss? Den forteller oss jo hvilke arter som er i trøbbel, og som vi bør ha et spesielt vaktomt øye på, og det er viktig å registrere alle observasjoner av disse artene. Spesielt er hekkeforekomster og store antall av interesse – dette for å lokalisere viktige områder for artene i Nordland og for bedre å kunne følge utviklingen over tid. Ved å legge slike data inn i Artsobservasjoner vil de bli direkte tilgjengelige for forvaltningsmyndighetene våre (f. eks. via Artskart) slik at de har mulighet til å ta hensyn til dette i arealsaker. Forvaltningsmyndighetene er forpliktet til å ta hensyn til rødlistearter, men uten den rette kunnskapen er det vanskelig for forvaltningen å ta gode og kunnskapsbaserte avgjørelser. Hekkeplasser for sårbare arter vil bli skjult i systemet så det er ikke noen risiko ved å

legge inn slike arter i systemet. Alle data vil kunne bli benyttet ved utarbeidelsen av den neste rødlista. Bedre kartlegging av arter kan jo føre til at de blir nedvurdert eller tas ut av lista, men det er jo bra for da kan man konsentrere innsatsen om de artene som virkelig trenger det. For noen arter er det jo nødvendig med tiltak for å snu negative trender i bestandsutviklinger. Størst verdi har kanskje regelmessige tellinger fra et område over lengre tid og nettopp et slikt arbeid er NOF, Vesterålen lokallag og NOF Nordland med på med SEAPOP-tellingene av overvintrende sjøfugler som foregår på Andøya hver vinter. Dette er en viktig jobb, men også andre lokallag har årlige tellinger i bestemte områder og det er viktig at resultatene blir gjort tilgjengelige i f. eks. Artsobservasjoner. Man kan jo også lage oppsummerende artikler i Havørna.

Hva er så hovedproblemene for de artene som er på rødlista vår? For noen arter er vi i utkanten av utbredelsen og kanskje finnes det ikke så mye egnet habitat for dem her, og disse vil være truet i kraft av at de har små bestander i landet. For mange arter er det imidlertid endringer i næringstilgang og endringer i arealbruk som har gjort at de har fått problemer. Dette har nær sammenheng med at vi stadig får mindre areal av uberørt natur igjen i Norge, og selv i et fylke som Nordland med mye natur har det vært og er en stor reduksjon i inngrepsfri natur (INON). Tidligere har hovedårsaken til tap av inngrepsfri natur vært at arealer har blitt tatt i bruk til landbruksformål, men de siste årene har kraftproduksjon overtatt som det som legger størst beslag på uberørt natur (som det kanskje også var på 1950- og 1960-tallet?).

Vi skal imidlertid ikke bare se på de artene som er på rødlista nå, men også tenke litt fremover om det er andre arter som kan få mer å stri med i nær fremtid. En art som fossekall kan f. eks. tenkes å komme i problemer. Det er mange vannkraftverk i fylket, og selv om det i de siste årene ikke har vært bygd så mange store anlegg, har det derimot vært en stor økning i planer for småkraftverk og minikraftverk. Vindkraftverk er også svært arealkrevende og her må man være på vakt for at det ikke skal bygges ut uforholdsmessig mye inngrepsfri natur. Man må nok akseptere en del utbygginger, men det er viktig å lokalisere dem der de gjør minst mulig skade. For å ha en sjanse til å kunne følge med bestanden av fossekall, og eventuelt kunne gjøre noe hvis den skulle begynne å komme i trøbbel, er det viktig med gode data for bestanden allerede nå. Det beste hver og en av oss kan gjøre er å legge inn alle observasjoner av arten i Artsobservasjoner, og gjerne gjøre en ekstra innsats for å kartlegge arten i ditt område eller på steder der det er planer om å bygge ut små og store bekker og elver. Da vil man kunne ha et så bra datagrunnlag at vi kan følge utviklingen for arten og eventuelle endringer i bestanden. Og kanskje det er andre arter, rødlistet eller ikke, det kan være lurt å følge med også? God nytt og aktivt fugleår!

Atle Ivar Olsen
Leder NOF Nordland

Levende skog – hva ligger i det?

av Martin Eggen

«Levende skog» ble lansert som begrep i 1998, da det ble enighet om en standard for bærekraftig skogbruk. SABIMA (samarbeidsrådet for biologisk mangfold), WWF Norge (Verdens naturfond), FRIFO (friluftslivets fellesorganisasjon) og Friluftsrådene Landsforbund er samarbeidspartnere på miljøside. Sommeren 2010 ble det brudd i forhandlingene mellom partene. Striden står først og fremst om hvorvidt man skal begrense nyplantingen av gran og fremmede treslag.

Om norsk skog og biologisk mangfold

Vel 38 %, eller 124.000 km², av Norges fastlandsareal består av skog. I skogene finnes ca. 60 % av Norges 31.000 kjente fastlandsarter, og det registreres nye arter hvert år. Av de 3.682 artene på den norske rødlista (2010; tallet inkluderer 1.284 arter listet som nær truet, men ikke regionalt utdødde arter eller arter i kategorien datamangel) har rundt 1.840 arter, eller 50 %, sine bestander hovedsaklig i skog. Av disse er insekter den mest tallrike gruppen (46 %) etterfulgt av sopp (33 %) og lav (8 %). Andre artsgrupper har mindre enn 5 % av rødlisteartene i skogen. Noen fuglearter på rødlista som er tilknyttet skog og som også finnes i Nordland, er fiskeørn, hønsehauk, myrhauk, hubro, varsler og konglebit (kongeørn, vandrefalk, gråspett, dvergspett og tretåspett er tatt ut av rødlista). Vi har ikke gode tall på hvor stor tilbakegangen er for mange fuglearter tilknyttet skog, for eksempel storfugl og svartspett som ikke er rødlistet, men det er et faktum at arter som er tilknyttet gammelskog har minket sine bestander, mens enkelte arter som profiterer på det moderne skogbruket har økt i utbredelse og antall. Skogsdriften påvirker hele økosystemet, spesielt dersom

man benytter flathogst og treslagskifte. Noen arter vil stimuleres positivt av treslagskifte og kulturskog. Arter som grønnfink, ringdue og svartmeis har trolig økt sin utbredelse på Vestlandet og i Nord-Norge som følge av planting av gran.

Arealpåvirkninger gjennom skogbruk er ansett for å være den viktigste påvirkningsfaktoren for rødlistearter i norske skoger. Skogbruk er oppført som en negativ faktor for ca. 85 % av de truede og nær truede artene som er knyttet til skog. Når trær hogges og transporteres ut av skogen endres skogens struktur og sammensetning. Få trær får stå til de blir flere hundre år gamle og mengden død ved blir vesentlig redusert i forhold til en skog i fri utvikling. Hogst og planting fører også til endret lokalt klima. Endringene er spesielt store ved flatehogst. Skogen som hogges erstattes dessuten gjerne med et ensartet og ensaldret plantefelt.

Graden av påvirkning fra skogbruk er imidlertid avhengig av hvor mye som hogges. Skogene i Norge var sterkt uthogde på begynnelsen av 1900-tallet, men siden 1920 har tilveksten vært større enn hogsten. Mengden død ved og gamle trær

har derfor økt noe de siste tiårene, noe som forhåpentligvis vil gi en positiv utvikling for mange rødlistearter. At færre trær hogges enn nye som kommer til, kombinert med bestandsskogbruk (plantning av trær, ofte tett for å utnytte areal og for å få trærne til å vokse hurtig og rett), har også ført til tettere og mer grandominerte skoger, spesielt på Østlandet og i Trøndelag der grana – i likhet med Nordland sør for Saltfjellet – finnes naturlig. Dette representerer en av de største forandringene i norske skoger i nyere tid, og er en utvikling som har fått relativt lite oppmerksomhet.

Tilstanden for bestandene i et økosystem, eller hele land for den saks skyld, kan også beskrives i såkalte «naturindekser». Norges første offentlige naturindeks ble publisert høsten 2010. Denne konkluderer med at tilstanden for biologisk mangfold i 2010 er god i havet, i kystvann, ferskvann og fjell (indeksverdier 0,69-0,80, mot 1 som referanseverdi). Åpent

lavland og skog har samlet sett dårligst tilstand av alle de store økosystemene (indeksverdier 0,43-0,44), mens myr-kilde-flokkmark har en noe bedre tilstand (0,55). Dette vil altså si at for arter i skog er bestandene redusert med nærmere 60 % i forhold til hva de ville vært i uberørt natur.

Heftet som danner utgangspunkt for miljøstandarden i norsk skogbruk

Heftet «Levende skog. Standard for et bærekraftig norsk skogbruk» betyr at norsk skogbruk skal være bærekraftig. Bærekraftig innebærer at skogen skal romme alle nåværende arter som naturlig hører hjemme i Norge. Man må være bevisst på at det ikke sies noe om at bestandstallene (antall individer) tilknyttet naturskog skal opp på et bestemt nivå, for eksempel til slik det var før den moderne skogsdriften med hogstflater og effektive maskiner begynte. Bærekraftsnivået for skogvern er

Plantet granfelt i bjørkeskogsli i Leirskarddalen i Hemnes.

Foto: Per Ole Syvertsen

satt til 4,6 % (3.360 km²) av det produktive skogsarealet. Det er nivået forskerne mener utgjør et minimum for å sikre overlevelse av biologisk mangfold knyttet til skogen, hvor altså nesten halvparten av artene på rødlista lever. Dette tallet samsvarer greit med prosenten vernet skog i våre naboland Sverige og Finland, mens vi her til lands har vernet rundt 1,5 %. Miljøvernminister Solheim viser til at skogvernet har økt de siste årene, og at dette skal satses på de neste 10 årene.

Kan så et «bærekraftig skogbruk» gjøres så naturtilpasset at det gjør områdevern overflødig og er med på å bygge opp bestandene av fugler knyttet til naturskog? Standarden setter seg noen høye mål, blant annet:

- Følge alle relevante nasjonale lover og forskrifter
- Bevare miljøkvalitetene i gammel naturskog
- Bevare mangfoldet av skoglige økosystem
- Bevare grunnlaget for levedyktige bestander av arter som naturlig hører hjemme i Norge

Det er mange måter å se de utydelige og høytsvevende målformuleringene på, og intensjonene i standarden. Jeg vil hevde at vi trenger en kombinasjon av vern og en helt ny måte å utnytte skogen på dersom vi skal ha en levende skog over det ganske land. Man kan spørre seg selv om tiltakene i heftet er tilstrekkelige for å nå de målene som er satt opp. Er næringen i nærheten av å være basert på naturens prinsipper, blant annet med tanke på bruk av flatehogst, eller blir dette bare bandasjering av stygge sår i forvaltningen?

Heftet bærer også preg av «grønnvasking», for eksempel når det understrekes at det meste av gammelskogen finnes i fjellheimen, og at det derfor er viktig å ta vare på denne. Faktaopplysningen er riktig, men premisene helt feil. Vi har restene av gammelskog høyt mot fjells fordi dette tømmeret er mindre aktuelt å utnytte kommersielt; på grunn av tømmerstørrelse/tetthet, langsom vekst og næringsfattig skogbunn, vanskelig tilgjengelighet og problematiske kjøreforhold, ofte med sump og myr. Biodiversiteten i et slikt område med gammelskog er ulik den i gammel- og naturskog i lavlandet, og det er i lavlands-Norge man nå må rette fokuset for å gjenskape en skog full av liv, der andre arter enn fjellskogens hører hjemme.

Et eget samarbeidsråd for Levende skog-standard ble nedsatt i 2006, og standarden var gjenstand for nye forhandlinger mellom partene i 2010. Her kom man ikke til enighet. Miljø- og friluftsansjasjonene ønsket en presisering av omfanget av bruk

Storfugl - ung røy. Foto: John Stenersen

av fremmede treslag (også gran utenom områder med naturlig forekomst), noe skogeierne ikke ville gå med på. Skogbruket forholder seg imidlertid fremdeles til den standarden som ble vedtatt i 2006.

Lokal forvaltning og skogbruksnæringa

Det er kommunen og den enkelte grunneiers ansvar å overholde standardene i skogbruket. Kommunene har ansvaret for registrering og ajourhold av viltkartene, og sørger for at dette kommuniseres og tas hensyn til av den enkelte grunneier. Også når det gjelder veibygging er det kommunen som har vedtaksmyndighet og utgjør førstelinja, men Fylkesmannen skal ha planer for nye veier til uttalelse, også traktorveier dersom disse berører områder med spesiell miljøstatus (verneområder, områder som er registrert i

Svartspett.

Foto: John Stenersen

kommunens oversikt over viktige biologiske biotoper, prioriterte naturtyper, m.m.).

Hos Fylkesmannen i Rogaland, hvor jeg bor, får jeg opplyst at treslagskifte er øk og at det ikke er noen begrensninger på hvor mye av arealet i Rogaland som kan være «granåkre»/kulturskog (kalt kvalitetsskog i skogbruksnæringen!). Unntaket gjelder edelløvsskog, her er treslagskifte ikke lov. For treslagskifte på arealer over 100 daa kreves det godkjenning av kommunen. 11-12 % prosent av skogarealet i Rogaland består av slik kulturskog, og det meste som foregår av hogst skjer i disse.

Også i Nordland ligger prosentandelen kulturskog omtrent på dette nivået – faktisk helt opp mot 15 % ifølge skogbrukssjefen i Bodø kommune. I enkelte dalfører omfatter plantet gran trolig en enda større andel av skogen. Nordland fylkesting har slått fast at de ikke ønsker en større andel treslagskifte i fylket enn dette, men skogbruksnæringa presser på for å øke andelen. De bruker klimaendringer som argumentasjon, men denne er ikke overbevisende. Klimaeffektene av økt planting av fremmede treslag er faglig sterkt omstridt. I beste fall kan vi forvente positive effekter av ny tilvekst om 30-50 år, mens økt hogst vil virke negativt for de kommende hundre årene. Skal vi lykkes med å stanse menneskeskapte klimaendringer trengs kortsiktige tiltak som vil gi effekter i løpet av de nærmeste 20 årene. Norge taper allerede biologisk mangfold i hurtig tempo. Skogbruk og fremmede arter – enkelte av disse innført av næringa – er viktige påvirkningsfaktorer. Granplantasjer i løvskog og kulturlandskap er også klart negativt for friluftslivet, og vil av mange oppfattes som estetisk fremmedelementer.

Gammelskog - fra Dividalen Nasjonalpark i Troms.

Foto: John Stenersen

Litt om «Naturmangfoldloven»

Sommeren 2009 fikk Norge en Naturmangfoldlov. Denne vil være spesielt aktuell å bruke i plan- og byggesaker, men skal være sektorovergripende, og også benyttes i forhold til andre lover. Det skal bli spennende å se om den får betydning for skogbrukets praksis, og hvordan kommunene forholder seg til loven. Fire viktige prinsipper danner «grunnmuren» i Naturmangfoldloven:

- I Naturmangfoldloven heter det blant annet at alle arter skal finnes i levedyktige bestander i sitt naturlige utbredelsesområde
- Ved inngrep i et område skal man ha kunnskap om det biologiske mangfoldet, og kunnskapsnivået skal stå i forhold til inngrepet. De fleste vil være enig i at skogsdrift er et stort inngrep i naturen. Hovedregelen er at det er staten som skal dokumentere naturverdiene, ikke utbygger. Staten har nå lagt til rette for dokumentasjon

av naturverdier, gjennom Artsdatabanken. Derfor: rapporter! Miljøverndepartementet vil selvsagt også bevilge en del penger til ulike registreringsarbeid (både til fagfolk og frivillige), da særlig til rødlistearter.

- Summen av påvirkningen på økosystemet skal vektlegges
- Utøvende part skal bære kostnadene med kompensere tiltak
- «Føre-var»-prinsippet står sterkt. Jo dårligere kunnskap, jo viktigere blir dette prinsippet

Naturmangfoldloven gir også hjemmel for utvelgelse av prioriterte arter og naturtyper, som kommunene (med kontroll av Fylkesmannen) skal være ekstra oppmerksom på. Forringelse av disse artenes leveområder eller av naturtypene skal ha sterke argumenter, og helst være nedfelt i planarbeider, der man for eksempel skjøtter eller tar vare på andre forekomster i kommunen. Blant de første prioriterte artene finnes blant annet fjellrev, elvemusling, storsalamander, dverggress og svarthalespove,

men ingen fuglearter knyttet til skog. Ingen skogtyper som finnes i Nord-Norge er blant de utvalgte naturtypene.

I tillegg til disse grepene kommer vern av områder og arter slik vi kjenner det fra den gamle naturvernloven. Dette er løftet opp på et statlig nivå, ikke kommune- og fylkesnivå.

Avslutning

Det er tydelig at skogbruksnæringen gjerne vil ha frie tøyler til å plante så mye plantasjeskog og hogge akkurat så mye av den naturlige skogen som de selv ønsker. Derfor trakk de seg fra samarbeidet med miljøorganisasjonene om et mer økologisk orientert skogbruk. Det skal bli spennende å følge skogbruket i tiden fremover, og det er viktig at vi som er opptatt av fuglelivet holder et våkent øye med våre lokalområder og reagerer når det trengs.

Et viktig virkemiddel vi alle kan bruke er rapporteringsverktøyet www.artsobservasjoner.no. Her kan alle selv registrere sine observasjoner. Dette verktøyet vil, sammen med offentlige undersøkelser, i fremtiden være viktig for forvaltningen av fuglene våre.

Kilder og videre lesning

- Levende skog. Standard for et bærekraftig norsk skogbruk (tilgjengelig på <http://www.levendeskog.no>)
- Miljøforhold og påvirkninger for rødlistearter (tilgjengelig på <http://www.artsdatabanken.no>)
- Naturindeks for Norge 2010. DN-utredning 3-2010. (tilgjengelig på www.dirnat.no)
- Norsk rødliste for arter 2010 (tilgjengelig på <http://www.artsdatabanken.no>)

Halvparten av alle truede og nært truede arter lever i skog

Et kjennetegn ved mange rødlistearter er at de er kresne i sitt valg av livsmiljø – de er tilpasset helt spesielle leveforhold. Skogen i Norge gir stor variasjon i miljøforhold. Det er derfor ikke uventet at vi finner et stort antall rødlistete arter i skog. Faktisk har så mange som 1.838 av artene som er oppført som truet og nær truet i Norsk rødliste for arter 2010 sine levesteder helt eller delvis i skog. Dette omfatter vel 50 % av alle arter i kategoriene kritisk truet (CR) sterkt truet (EN), sårbar (VU) og nær truet (NT).

Bedring for spetter og hønsehauk

I den forrige rødlista (2006) var gråspett, hvitryggspett og tretåspett oppført som nær truet (NT), mens dvergspett og hønsehauk var plassert i kategorien sårbar (VU). Ingen av våre spettearter er med i den nye rødlista, og alle er dermed vurdert til å ha livskraftige bestander i Norge. For gråspett, hvitryggspett og tretåspett anses det at bestandsnedgangen som fant sted på 1980- og 1990-tallet nå ser ut til å ha stoppet opp. For dvergspett har det vi fått mer kunnskap om artens situasjon, og kan derfor bedre vurdere dens status i Norge.

Hønsehauken er nedjustert én kategori fra sårbar (VU) i 2006 til nær truet (NT) i 2010. Bakgrunnen for nedjusteringen er at bestandsnedgangen er mindre i 2010 (5 % nedgang) enn den var i 2006 (15 %). Det er dermed sannsynlig at bestanden av hønsehauk i Norge vil stabilisere seg i årene fremover.

TO NYE RAMSAR-OMRÅDER I NORDLAND

av Per Ole Syvertsen

Ramsar er en relativt liten iransk by ved sørkysten av Kaspiahavet. I naturvernkreter er bynavnet svært berømt, for i 1971 var det her «Konvensjonen om våtmarker av internasjonal betydning, særlig som fuglehabitat», ble undertegnet. Til daglig omtales denne vanligvis bare som Ramsar-konvensjonen. Hovedformålet med konvensjonen er å begrense tap av våtmarker og bremse det økende presset på våtmarksområder. Mange våtmarker er av avgjørende betydning for trekkende fugler, og det er derfor nødvendig med internasjonal samarbeid. Landene som undertegner avtalen forplikter seg til å vektlegge bevaring av våtmark, samarbeide om vern av våtmark, og å opprette minst ett såkalt Ramsar-område hver. Disse områdene skal være viktige i internasjonal målestokk og skal gis et spesielt vern.

Norge utpekte sine første Ramsar-områder

i 1975, og siden er lista utvidet i 1985, 1996 og 2002 slik at til sammen 37 områder i Norge og på Svalbard har fått denne statusen. Helt nylig, i november 2010, ble ytterligere 14 områder innmeldt av norske myndigheter. To av disse ligger i Nordland: Røstøyen i Røst og Glomådeltaet i Rana. Begge lokalitetene er landskapsvernområder. Nordland har fra før av tre Ramsar-områder, samtlige innmeldt i 2002: Bliksvær naturreservat i Bodø, Karlsøyvær naturreservat i Bodø og Skogvoll naturreservat i Andøy.

Dette er et meget velkomment initiativ fra Miljøverndepartementets side. Forhåpentligvis vil den nye, internasjonale statusen som disse områdene nå får også bidra til å øke oppmerksomheten rundt lokalitetene, ikke minst med tanke på oppfølging fra forvaltningsmyndighetenes side.

Fra Røstøyen: Trenyken sett fra Hernyken.

Foto: John Stenersen

FUGLER I NORDLAND – 2009

LRSK-rapport

av Atle Ivar Olsen, John Stenersen og Steve Baines

LRSK-Nordland (Lokal rapport- og sjeldenhetskomité) består nå av John Stenersen, Steve Baines og Atle Ivar Olsen. Harald Våge gikk ut av komiteen sommeren 2010 etter mange års tjeneste, og han skal ha en stor del av æren for at komiteen har vært å jour med å ferdigstille LRSK-rapporten for det siste kalenderåret, så en stor takk rettes til ham!

Dette er første året rapporten er basert på applikasjonene i Artsobservasjoner.no/fugler. Det er mye som er nytt, så det er ikke til å unngå at det blir enkelte endringer i presentasjonsformen, og vi tar gjerne imot innspill på det. Komitémedlemmene har hatt jevnlig kontakt på telefon og nett siden sommeren 2010, og hadde også et møte på Røst i begynnelsen av oktober. Vi har behandlet alle rapporter og observasjoner som har kommet inn fra 2009, og i en del tilfeller har vi tatt kontakt med observatører for tilleggsinformasjon og rapporter/dokumentasjon. Dette har vært nødvendig blant annet fordi rapportlisten på artsobservasjoner ikke har vært helt oppdatert, slik at folk ikke har vært klar over at de må dokumentere enkelte av sine funn. Listen skal nå være oppdatert i henhold til det som ble vedtatt etter den siste høringen av listen i 2008, og med de endringer som har skjedd om hvilke arter som skal rapporteres til den nasjonale komiteen NSKF. For eksempel skal nå arter som alaskasnipe (f.o.m. 1.1.2010), polarsvømmesnipe (f.o.m. 1.1.2009) og sabinemåke (f.o.m.

1.1.2008) kun rapporteres til LRSK. Dette kommer imidlertid opp på observasjonene når man rapporterer i systemet. Når man er på forsiden etter å ha logget inn er det dessuten en link med en «restanseliste» som man kan klikke på. Da kommer alle observasjoner som kreves beskrivelse/dokumentasjon opp, både LRSK- og NSKF-arter. Alle oppfordres til se på denne og levere beskrivelser på alle arter hvor det kreves, helst innen 1. februar det påfølgende året. Man skriver rapport direkte i systemet, og det er også mulig å laste opp bilder og annen dokumentasjon i selve rapporten før man sender den inn.

Av godkjente LRSK-funn fra 2009 kan nevnes sivhauk, musvåk, fjellmyrløper, skogdue, vintererle, duetrost, gresshoppesanger, myrsanger, dvergfluesnapper, stillits og dvergspurv.

Den nasjonale sjeldenhetskomiteen, NSKF, har godkjent funn fra 2009 av rustand, silkehegre (1-2 ind.), kuhegre (ny for Nordland), rustsnipe (2 ind.), og sitronerle (ad M og 1K).

Funn av følgende arter er rapportert til NSKF, men foreløpig ikke ferdigbehandlet. Vi har valgt å ta de med i rapporten ettersom samtlige er godt dokumentert:

Silkehegre	Nesna
Egretthegre	Gildeskål/Bodø
Rødbrystlo	Røst
Sandsnipe	Røst

Gulbrystsnipe	Røst
Alaskasnipe	Vega, Herøy og Røst
Terekksnipe	Rana
Svartehavsmåke	Røst
Grønlandsmåke	<i>kumlieni</i> Andøy
Tundrapiplerke	Røst
Rosenstær	Vega og 2 fra Træna
Svarthodespurv	Træna

Rødbrystlo, sandsnipe og svartehavsmåke var nye arter for Nordland. Dette betyr at det innen utgangen av 2009 er påvist 353 ulike arter i fylket (inkludert de tre artene som ikke er behandlet av NSKF ennå).

Oversikt over hvilke arter som må beskrives for godkjenning (X-arter) og hvilke som kun skal innrapporteres (O-arter), finnes i Fuglerapporteringsliste for Nordland, og dette kommer automatisk opp når du registrerer rapportarter i artsobservasjoner.no/fugler. Der ligger også listen, som også kan hentes på www.fugler-i-lofoten.no under «Rapporter Statistikk» og «LRSK Nordland». Her finnes også eldre LRSK-rapporter.

I artsgjennomgangen gjelder dato uten årstall observasjoner fra 2009. Dersom ikke annet er nevnt, er funnene plassert i kategori A: spontant forekommende. Kategori C gjelder fugler som naturlig hører hjemme i andre områder, men som nå, etter utsetting/forvilling reproducerer i vill tilstand i Europa og opprettholder fritlevende bestander uten behov for supplerende utsetninger. Kategori D betyr at en ikke vet om dette er fugler rømt fra fangenskap, eller om fuglen har nådd landet ved egen hjelp. Kategori E brukes om arter som regnes som rømlinger. I praksis vil dette si arter som ikke har noe etablert funnmønster i Europa, men er vanlige burfugler, eller individer som viser tegn på å komme fra fangenskap (skader

i fjærdrakten og lignende). (Kategori B benyttes om spontant forekommende fugler som ble sett i landet før 1950. Forekommer ikke i denne rapporten).

Er det flere enn tre observatører, vil det som hovedregel stå: NNN (navn på hovedobs.) m.fl. (navn på alle observatørene finnes ved å søke i Artsobservasjoner.no/fugler). Hvis det i artsgjennomgangen ikke er presisert begrensninger i tid og/eller sted, betyr det at alle rapporterte observasjoner av arten er tatt med.

Forklaringer til artsgjennomgangen:

*/** bak datoen betyr at observasjonen er behandlet og godkjent av hhv. LRSK/NSKF, og (D) betyr at observasjonen er dokumentert ved foto, video, lyd eller død fugl/del av fugl. M = hann; F = hunn; ad. = voksen, utfarget fugl; pull. = reirunge eller dununge; ind. = individ; 1K/2K osv. angir fugl i sitt 1./2. kalenderår osv. 2K+ betyr at fuglen er født foregående år eller tidligere (er i sitt 2. kalenderår eller eldre). Tilsvarende for 3K+ osv. ptN = på trekk nord, sør osv. Naturreservat er forkortet til NR.

Saker som ønskes tatt inn i 2010-rapporten kan rapporteres fortløpende, men jo tidligere jo bedre. NSKF har rapporteringsfrist 1.2.2011.

Alle som har sendt melding om observasjoner til LRSK takkes herved. Ingen rapport uten dere.

En spesiell takk til Per Ole Syvertsen for mange gode råd – både faglige og skrivetekniske – og som har tatt seg tid til å lese korrektur.

ARTSGJENNOMGANG;

Knoppsvane *Cygnus olor*

7 ad. Skogvolløva, ANDØY 16.-19.2. (JST, AJE). 6 ind. Normela, ANDØY 27.2. (AJE). 1 ind. Sveavatnet, VEGA 18.-20.4. (PSH).

Sangsvane *Cygnus cygnus*

Hekking: En rekke funn i nordfylket, der arten ser ut til å hekke regulært sør til BODØ og FAUSKE.

Sommerobs. sør for Saltfjellet:

2 ad. + 2 2K Straumbotn, RANA 1.6. (POS).

Sædgås *Anser fabalis*

1 ind. Reipå, MELØY 25.4.* (ØBI).

Anser f. fabalis: 1 2K+ Søvik, ALSTA-HAUG 22.9.* (PSH). 1 2K+ Tjøtta gård, ALSTAHAUG 23.9.* (PSH). 1 ind. Røstlandet, RØST 24.9.-25.10.* (D) (RØF m.fl.).

Anser f. rossicus (NSKF-underart, ingen av observasjonene er behandlet ennå):

1 ind. Røstlandet, RØST 1.2.-10.3. (D) (SBA). 1 2K Sør-Herøy, HERØY 8.-11.4. (D) (AIO). 2 ad. Stemland, FAUSKE 10.4. (RBI, Kim Erlend Vidal). 1 2K Sør-Herøy, HERØY 5.-6.5. (D) (PSH). 1 2K+ Tjøtta gård, ALSTAHAUG 22.9. (PSH).

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*

Hekking: 1 par med 4 unger Lamholmen, FLAKSTAD 23.6.* Paret sett også 3.7, men ingen unger observert da (JWI).

Tundragås *Anser albifrons*

2 ind. Meløya, MELØY 2.2. (Leif Kjerpeseth). 1 ind. Dverberg, ANDØY 13.5. (EBE). 1 ind. Reipå, MELØY 27.5. (ØBI).

1 ind. Fredvang, FLAKSTAD 5.6. (JWI).

Anser a. flavirostris

2 ind. Røstlandet, RØST 14.-29.4.* (D) (SBA).

Anser a. albifrons:

1 ind. Sveavatnet, VEGA 13.-15.4.* (D) (PSH).

Grågås *Anser anser*

Vinterfunn: 1 ad. Røstlandet, RØST 22.1.-4.2. (SBA).

Stripegås *Anser indicus*

4 ad. Igerøy, VEGA 9.6. (PSH). 1 ind.

Åsen, VEGA 24.8. (PSH). Kategori E.

Snøgås *Chen caerulescens*

1 ind. Vallsjø, VEGA 3.4.* (JAN). 4 ind.

Breidvika, ANDØY 24.4.* (AJE). 1 ind.

Røstlandet, RØST 27.4.* (SBA). 1 ind.

Leirbogen, SORTLAND 19.5.* (D) (KBS, VFR). Kategori E.

Kanadagås *Branta canadensis*

Vinterfunn: 40 ind. Skansenøyra, SALTDAL 7.1. (MEG).

Hekking: 1 par rugende Graurvattn, FAUSKE 8.5. (BGØ). 1 par med reir Kosmo, FAUSKE 16.5, mislykket hekking konstatert 23.5. (BGØ). 1 reir Nordelvbukta, FAUSKE 24.5. (BGØ). 1 par, 1 pull. Stormyrbassenget, HEMNES 5.6. (POS). 1 par, 3 pull. Bleikvassli, HEMNES 28.6. (POS). 1 par, 3 pull. Grunnvannet, BALLANGEN 1.7. (HØD).

Hvitkinngås *Branta leucopsis*

Sommerfunn: 1 ind. Ytresand, FLAKSTAD 23.6. (JWI). 1 ind. Røstlandet, RØST 13.7. (SBA).

Ringgås *Branta bernicla*

2 ind. Saura, ANDØY 12.4. (AJE).

2 ind. Breidvika, ANDØY 28.4. (AJE).

1 ind. Fredvang, FLAKSTAD 5.6. (JWI).

1 ind. Ytresand, FLAKSTAD 23.6. (JWI).

1 ind. Røstlandet, RØST 12.7. (Anne Kolstad).

Høstobs.: 52 ind. Strendene, VÅGAN 11.9.

(FSO). 317 ind. trakk forbi Røstlandet, RØST i perioden 10.-28.9. (RØF m.fl.), høyeste dagsantall 117 ind. 10.9. og

100 ind. 17.9. Flere av fuglene viste karakterene til underarten *Branta b. hrota*.
60 ind. ptSV Laukvik, VÅGAN 20.9. (FSO).
1 ind. Røstlandet, RØST 22.-25.9. (RØF).
1 IK Langholmen, VÆRØY 30.-31.10.
(Arild Espelien).

Branta b. bernicla

1 ind. Ramså, ANDØY 13.5.* (EBE). 1 ind.
Røstlandet, RØST 9.-24.9.* (D) (RØF).

Branta b. hrota

1 ind. Vallsjø, VEGA 23.4. (PSH). 3 ind.
Røstlandet, RØST 3.-9.5. (SBA).

Rustand *Tadorna ferruginea*

1 ad. F Ramså, Risøyhavn, Dverberg,
ANDØY 27.4.-24.5.** (D) (JBA, AJE, EBE).

Mandarinand *Aix galericulata*

2 ad. M Hagenes, FAUSKE 2.5.* (BGØ).
Kategori C.

Brunnakke *Anas penelope*

Vinterfunn: 10 ind. Straumen, SØRFOLD
5.2. (TEK, JOM). 6 ind. Straumen,
SØRFOLD 14.-22.2. (MEG, TEK, ØBI).
1 F-farget Nesna, NESNA 1.-4.12. (AIO).
8 ind. Straumen, SØRFOLD 17.12. (MEG).
1 F Valnesfjorden, FAUSKE 17.12. (MEG).

Snadderand *Anas strepera*

2 M Utskarpen, RANA 19.4. (AIO).
2 M Altervannet, DØNNA 29.4. (AIO).
2 ind. Småvatnan NR, MELØY 29.4.-1.5.
(ØBI, KJL, MAG).
1 par Salvannet, HERØY 30.4. (AIO).
1 par Kjerkhaugvannet, EVENES 1.5. (THA).
1 ad. M Engasjyen NR, RANA 3.5. (POS).
3 ind. (1 par + 1 M) Tjøtta, ALSTAHAUG 3.5.
(AIO). 3 M Dverberg, ANDØY 13.-15.5.
(EBE, JBA). 1 ad. F Seinesodden, BODØ
18.5. (BGØ). 1 par Straumen, RANA 22.-
24.5. (POS, AIO). 1 M Salvannet, HERØY
30.5. (AIO, POS). 1 par Holandsosen

NR, VEGA 1.6. (JAN). 1 par Holandsosen,
VEGA 4.6. (D) (PSH). 1 M 3 F-fargede
Engasjyen NR, RANA 1.8.* (POS).
1 F-farget Røstlandet, RØST 3.-22.8.*
(MEG m.fl.). 1 par Sellevollvalan, ANDØY
27.8.* (AJE). 1 ind. Storeidvatnet,
VESTVÅGØY 2.9.* (NOF Lofoten).

Krikkand *Anas crecca*

Vinterfunn: 1 F-farget Viksåssjøen, VEGA
31.1. (JAN). 6 ind. Straumen, SØRFOLD
5.2. (TEK, JOM). 5 ind. Straumen,
Sørfold 18.-22.2. (MEG, TEK).
1 M Fredvang, FLAKSTAD 13.3. (JWI).
1 par Straumen, SØRFOLD 24.3. (ØBI).
3 F Fredvang, FLAKSTAD 27.3. (JWI).
3 ind. Nesna, NESNA 1.-4.12. (AIO).
5 ind. Fredvang, FLAKSTAD 5.12. (JWI).
4 ind. Straumen, SØRFOLD 17.12. (MEG).
1 M Valnesfjorden, FAUSKE 17.12. (MEG).

Stjertand x stokkand *Anas acuta x A. platyrhynchos*

1 ad. M, Røstlandet, RØST 31.1.-26.4.* (D)
(SBA).

Stjertand *Anas acuta*

Vinterfunn: 1 ind. Nesna, NESNA 3.1.-16.2.
(AIO). 1 F Engasjyen NR, RANA 18.1.
(POS). 1 F Røstlandet, RØST 23.1. (SBA).
1 ad. M Fjellidal, TJELDSUND 9.3. (THA).
1 F-farget Revsnes, NESNA 14.3. (AIO).
1 F-farget Nesna, NESNA 23.10.-31.12.
(AIO). 1 ad. F Øra, MELØY 6.12. (RBI,
Kim Erlend Vidal). 1 M Ørnes, MELØY
16.12. (ØBI).

Knekkand *Anas querquedula*

2 ind. Klungset 4.5. (TEK, JOM).
1 ad. M Engasjyen NR, RANA 5.5. (POS).
1 ad. M Kvitblikkvannet, FAUSKE 16.5. (RBI).
3 par Andøya flystasjon, ANDØY 17.-21.5.
(AJE). 1 par Engasjyen NR, RANA 22.-24.5.

(POS, AIO). 1 ad. M Bleikvassli, HEMNES 7.6. (POS).

Skjeand *Anas clypeata*

Hekking: 3 F og 3 pull, Altervannet, DØNNA 21.6. (AIO).

Taffeland *Aythya ferina*

1 F Røstlandet, RØST 29.4.-3.5.* (D) (SBA). 1 ind. Skansenøyra, SALTDAL 26.4.* (JÅA) og 1 ad. M Nestbyholman, SALTDAL 1.5.* (RBI).

Toppand *Aythya fuligula*

Vinterfunn: 1 M Straumen, RANA 24.1.-28.2. (AIO). 11 ind. Straumen, SØRFOLD 5.2. (TEK, JOM). 8 ind. Straumen, SØRFOLD 14.-22.2. (MEG, TEK, ØBI). 21 ind. Straumen, SØRFOLD 17.12. (MEG).

Berganda er fåtallig hekkefugl i Nordland, her fra Hagvåg på Vestvågøy. Foto: John Stenersen

Bergand *Aythya marila*

3 ind. Røstlandet, RØST 23.1. (SBA). Inntil 11 ind. Klungset, FAUSKE 25.4.-16.5. (AIO, TEK, RBI, ØBI). 1 M Tennvalen,

HERØY 28.4. (PSH). 1 ad. F Lovika, ANDØY 30.4. (KBS, VFR). 6 F Hagvåg, VESTVÅGØY 1.5.-23.9. (JST, Geir Sverre Andersen m.fl.). 1 F Salvannet, HERØY 1.-16.5. (AIO). 1 par Engasjyen NR, RANA 5.5. (POS). 1 par Stokland, FAUSKE 16.5. (RBI). 1 ad. M Klevvannet, ANDØY 24.5. (AJE). 1M, 2F, 1 reir med 1 egg Svalvatn, GILDESKÅL 28.-30.6. (Dagfinn Kolberg). 2 M Steintjørna, RANA 9.7. (POS). 1 ind. Valnesfjord, FAUSKE 12.7. (Jon Grunde Roland). 1 1K F Småvatnan, MELØY 22.9. (ØBI, MAG, KJL). 1 ind. Halsamyran, MELØY 25.-26.9. (RBI). 1 F Klungset, FAUSKE 17.12. (MEG).

Praktærfugl *Somateria spectabilis*

Sommerfunn: 1 ad. M Skansøyra, SALTDAL 3.7. (AIO).

Stellerand *Polysticta stelleri*

4 M Andenes havn, ANDØY 5.-15.3. (AJE). 1 F-farget ptV Røstlandet, RØST 17.9. (RØF).

Lappfiskand *Mergellus albellus*

1 F-farget, Storeidvatnet, VESTVÅGØY 23.4.* (JOL). 1 par Husvannet, BODØ 5.-16.5.* (D) (TEK, JOM, AIO, RBI). Ny art for BODØ. 1 par Litlgleinsvatnet, DØNNA 30.5.* (POS). 2 M Salvannet, HERØY 31.5.* (AIO). 1 F-farget Langvannet, EVENES 10.8.* (Christian Koren).

Jerpe *Bonasa bonasia*

2 ind. Unkerdalen, HATTFJELLDAL 4.3. (Linn Iren Slettfjeld). 1 par Holmvassdalen NR, GRANE 20.6. (Jostein Lorås). 1 M Åbygda, BINDAL 19.9. (Magne Stavran).

Storfugl *Tetrao urogallus*

Kystfunn: 1 F Tomma, NESNA 7.5. (Bjørn Sture Pedersen).

Storlom *Gavia arctica*

Vinterfunn: 1 ind. Offersøy, ALSTAHAUG 13.1.* (PSH). 1 ind. Tørresvika, FAUSKE 22.2.* (MEG, TEK). 1 Klungsetvika, FAUSKE 22.2.* (TEK). 3 ind. Klungsetvika, FAUSKE 24.3.* (ØBI). 1 ind. Øra, MELØY 25.3.* (ØBI). 1 ind. Skarvskjæret, NESNA 17.10.-19.12.* (AIO). 3 ind. Nes, VEGA 31.12.* (PSH).

Islom *Gavia immer*

Sommerfunn: 1 ind. Tenna, HERØY 1.5. (PSH). 6 ind. Kilvær fjorden, VEGA 1.5. (PSH). 4 ind. Gimsøya, VÅGAN 2.5. (JST). 2 ind. Sandvær, HERØY 4.5. (PSH). 1 ind. Sandneset, FLAKSTAD 10.5. (JWI). 2 3K+ Brenna, VÅGAN 13.5. (JST). 1 ind. Hernyken, RØST 21.6. (TAA). 1 2K Rombaken, NARVIK 8.7. (Aki Ainitila). 1 ind. Klungsetvika, FAUSKE 29.7. (Jon Grunde Roland).

*Enkelte unge gulneblommer oversommer i Nordland, her fra Bleiksdjupet, Andøy.
Foto: John Stenersen*

Gulneblom *Gavia adamsii*

Sommerfunn: 2 ad. Sandneset, FLAKSTAD 1.5. (JWI). 1 ind. Grensen, MELØY 1.5. (RBI). 1 ind. Skogsholmen, VEGA 1.5. (PSH). 1 3K+ Gimsøystraumen, VÅGAN 3.5. (JST). 1 ind. Fugløyfjorden, GILDESKÅL 9.5. (ØBI). 1 ind. Sandneset,

FLAKSTAD 9.-10.5. (JWI). 3 2K og 2 3K+ Brenna, VÅGAN 13.5. (JST). 1 2K og 1 3K+ Gimsøystraumen, VÅGAN 13.5. (JST). 2 2K+ Skogvoll NR, ANDØY 19.5. (KBS, VFR). 1 ind. Nøss, ANDØY 12.7. (ØBI). 1 2K Bleiksdjupet, ANDØY 13.7. (JST). 1 ind. Fauske, FAUSKE 13.7. (Jon Grunde Roland). 1 2K Bardan, VESTVÅGØY 26.7. (JOL, RLA). 1 ind. Hernyken, RØST 29.7. (TAA).

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis*

1 ind. Sveet, RANA 18.3.* (AIO). 1 ind. Storvannet, HERØY 9.10.* (AIO). 2 ind. Salvannet, HERØY 10.10.-1.11.* (AIO). 1 ind. Mørkvedbukta, BODØ 19.11.* (TEK, JOM). 1 ind. Halså, MELØY 20.-30.12.* (SBI, RBI, KJL, Ruben Birkelund).

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*

5 ind. Gimsøya, VÅGAN 23.1. (JST). 3 ind. Klungsetvika, FAUSKE 14.2. (ØBI). 1 ind. Tørresvika, FAUSKE 18.2. (MEG). 1 ind. Gimsøya, VÅGAN 6.3. (JST). 3 ind. Gimsøya, VÅGAN 10.4. (JST). 1 ind. Håkvika, NARVIK 18.-22.4. (Daniel Lindberg). 2 ind. Gimsøya, VÅGAN 2.5. (JST). 1 ind. Litsjona, NESNA 17.-18.5. (AIO). 1 ind. Klungsetvika, FAUSKE 30.5. (ØBI). 2 ind. Straumen, RANA 15.6. (Wenche Sørmo). 1 ind. Klungsetvika, FAUSKE 23.8. (ØBI). 3 ind. Skogreina, MELØY 22.10. (RBI). 7 1K+ Gimsøya, VÅGAN 11.11. (JST).

Horndykker *Podiceps auritus*

Vinterfunn:

5 ind. Offersøy, ALSTAHAUG 13.1. (PSH). 1 ind. Langskjæret, VEGA 27.1. (JAN). 4 ind. Klungsetvika, FAUSKE 14.2. (ØBI). 2 ind. Tørresvika, FAUSKE 18.2. (MEG). 1 ind. Klungset, FAUSKE 22.2. (MEG, TEK). 5 ind. Tørresvika, FAUSKE 22.2. (MEG, TEK).

2 ind. Forfjorden, ANDØY 10.11. (EBE).

3 ind. Vallsjø, VEGA 22.11. (JAN).

1 ind. Røstlandet, RØST 17.12. (MEG).

Hekking: 1 ad. med hekkeatferd Tussvatn, BODØ 21.5. (BGØ). 1 par og reir med 2 egg Beiarn, BEIARN 27.-30.5. (FGR). 6 ind. og 4 reir Grunnvannet, BALLANGEN 31.5. (HØD). 3 ind. og 1 reir, Graurvatt, FAUSKE 8.6. (BGØ). 2 ad. og 1 pull. Langfors, LEIRFJORD 26.6. (AIO). 2 ad. og 4 pull. Bleikvassli, HEMNES 28.6. (POS). 1 ad. 2 pull. Rørtjøna, LEIRFJORD 19.7. (POS). 1 par 3 pull. Vassålivatnet, BEIARN 18.-20.7. (KJL, MAG, ØBI). 2 ad. matet unger Aunvatnet, BRØNNØY 21.7. (Knut Børge Strøm).

Grålire *Puffinus griseus*

1 ind. Hernyken, RØST 26.7. (HEG, TAA).

3 2K+ Moskstraumen, MOSKENES 8.8.

(JST). 1 ind. Røstlandet, RØST 15.8.

(RØF). 72 ind. trakk forbi Røstlandet,

RØST i perioden 10.-30.9. med høyeste dagsantall 22 ind. 16.9. og 24 ind. 17.9.

(RØF m.fl.). 1 ind. Skogreina, MELØY

26.9. (RBI).

Havlire *Puffinus puffinus*

1 2K+ Røsthavet, RØST 8.8. (JST).

8 ind. ptV Røstlandet, RØST 15.8. (RØF).

Enkeltindivider ptV Røstlandet, RØST

16.9., 17.9. (2 ind.), 24.9., 27.9., 28.9. og

29.9. (RØF m.fl.).

Havsvale *Hydrobates pelagicus*

Utenom Røst: 1 ind. Moskstraumen, MOSKENES 6.7. (AIO).

2 ind. Moskstraumen, VÆRØY 6.7. (AIO).

1 2K+ Bleiksdjupet, ANDØY 14.7. (JST).

5 ind. Moskstraumen, MOSKENES 8.8. (JST).

3 ind. hvorav 2 ringmerket, Eggum,

VESTVÅGØY 26.8. (NOF Lofoten). På

Sanna, TRÆNA ble 7 ind. ringmerket og ca.

4 ind. sett i flukt 5.9. og 5 ind. ringmerket og 1 ind. kontrollert 6.9. (AIO, POS).

Havsule *Morus bassanus*

Hekking: 46 ad. med reir, egg/unger

Kleivodden, ANDØY 24.5. (AJE). 18 ind.

med reir, egg/unger Oddskjeran, VAGAN

16.7.-2.8. (JST).

Kuhegre *Bubulcus ibis*

1 ind. Bjerkåker, VEGA 22.6. ** (D).

(H. Bergåker). Trolig samme fugl som ble observert i Nord-Trøndelag uken i forveien.

Kuhegra i sitt rette element på Vega.

Foto: Håkon Bergåker

Silkehegre *Egretta garzetta*

1 ind. Stranda, NESNA 28.5. (D) (AIO,

POS, AEN m.fl.). 1 ind. Hauan, RANA

30.5.-16.6.** (D) (Eskil Olsen, POS m.fl.)

og 1 ind., trolig det samme, Dalselv, RANA

17.6.** (D) (Anja Baines).

Silkehegra fra Stranda, Nesna.

Foto: Atle Ivar Olsen

Egretthegre *Ardea alba*

1 ind. Oterstrand, GILDESKÅL 26.4.-2.5. (D) (RBI, ØBI, JIK, Kim Erlend Vidal).

1 ind. Loddvann, BODØ 1.6. (Per Kristian Almås, Ole Kristian Olsen)

Gråhegre *Ardea cinerea*

Store antall: 110 ind. Saltstraumen, BODØ 2.1. (TEK, JOM), 50-80 ind. Røstlandet, RØST 9.8.-31.10. (RØF m.fl.). 51-73 ind. Hilholmen, VEGA 12.9.-17.10. (PSH). 102 ind. Andøya, VEGA 13.11. (PSH). 60 ind. Vega, VEGA 8.12. (JAN). 56 ind. Saltstraumen, BODØ 16.12. (MEG, HEG).

Sivhauk *Circus aeruginosus*

1 ad. F Tenna, HERØY 26.6.* (D) (AIO).

Hønschauk *Accipiter gentilis*

Hekking: 2 hekkende par GRANE (Jostein Lorås). 1 hekkende par TYSFJORD (Arild Bondestad).

Musvåk *Buteo buteo*

1 ad. Bjæringen, MELØY 15.6.* (SBI).

1 ind. Engavågen, MELØY 28.8.* (ØBI).

1 ind. Kleivhalsbakkan, LURØY 18.9.* (D) (TKO, Bård Nyberg, Roar Rismark).

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

1 ind. Røstlandet, RØST 16.5.* (SBA).

1 ad. Simskarmyra NR, GRANE 10.6.* (Per A. Lorentzen).

Tårnfalk *Falco tinnunculus*

Vinterfunn: 1 ad. Bjørndalen, ANDØY 15.1. (AJE). 2 ind. Gimsøya, VÅGAN 16.1. (JST).

1 ind. Bleik, ANDØY 29.1. (AJE).

1 M Godøy, BODØ 13.2. (MEG).

1 ind. Skogvoll NR, ANDØY 16.2. (AJE).

1 F-farget Smortnakken, VESTVÅGØY 28.2. (JOL, RLA).

1 F Laukvik, VÅGAN 27.12. (FSO).

Dvergfalk *Falco columbarius*

Vinterfunn: 1 ind. Hammarn, BODØ 12.3.* (HEG).

Jaktfalk *Falco rusticolus*

Vinterfunn: 1 ind. hvit fase, såkalt grønlandsfalk, overflygende fra Skard, DØNNA til Engan, HERØY 18.1. (AIO).

1 ind. Skogvoll NR, ANDØY 16.2. (AJE).

1 ad. M Røstlandet, RØST 17.2. (SBA).

1 F Brubrekka, HADSEL 13.12. (FSO).

1 ind. Breivik, ANDØY 24.12. (EBE).

Vannrikse *Rallus aquaticus*

1 ind. Silvalen, HERØY 31.1.* (AIO).

1 ind. Vikerenget, HERØY 1.2.* (AIO).

1 ind. Staulen, HERØY 21.2.* (AIO).

1 ind. Akselmyra, VEGA 5.9.* (PSH).

1 ind. Nord-Herøy, HERØY 12.-27.12.* (AIO).

Ferske spor Salta, HERØY 23.12.* (AIO).

1 ind. Staulen, HERØY 25.12.* (AIO).

1 ind. Teistad, DØNNA 25.12.* (AIO).

1 ind. Breidvika, DØNNA 25.-26.12.* (AIO).

1 ind. Skard, DØNNA 26.12.* (AIO).

Myrrikse *Porzana porzana*

1 IK Stranda, NESNA 14.9.* (AIO).

Sivhøne *Gallinula chloropus*

1 IK Vega Havhotell, VEGA ca. 1.-30.11.
(Anna Aga).

Sothøne *Fulica atra*

1 Løpsvika, BODØ 26.4. (TEK).
1 par Sjøforsen NR, HEMNES 28.4.-3.5. (MLI).
1 ind. Altervannet, DØNNA 29.4. (AIO).
1 ind. Småvatnan, MELØY 29.4.-1.5. (ØBI).
1 ad. Bleik, ANDØY 1.5. (AJE, KBS, VFR).
1 ind. Skivik småbåthavn, BODØ 1.-2.5.
(Geir Antonsen).
1 ind. Halsa, MELØY 1.5. (ØBI, KJL,
MAG, Julie Charlotte Larsen). 1 ind.
Nerauran, SALTDAL 10.5. (Bård Karlsten).
1 ind. Lomtjøna, VESTVÅGØY 11.5. (JOL).
1 ind. Nestbyholmen, SALTDAL 15.5. (JÅA).
1 ind. Salvannet, HERØY 17.5. (AIO).
1 ad. Alsvågen, ØKSNES 19.5. (KBS, VFR).
1 ind. Grunnvannet, BALLANGEN 21.5.-
11.6. (HØD). 1 ind. Gravdal, VESTVÅGØY
22.5.-4.7. (JOL). 1 ad. Fiskvågvatn,
SALTDAL 18.6. (Benny Sætermo).
1 ind. Sveavatnet, VEGA 7.11. (PSH).

Tjeld *Haematopus ostralegus*

Vinterfunn: 2 ind. Søvik, ALSTAHAUG 1.2.
(Rune Schürmann). 4 ind. Stokkværet,
VEGA 9.11. (JAN). 1 ind. Andenes VGS,
ANDØY 11.11. (Leif Olsson).

Dverglo *Charadrius dubius*

1 ad. M Stranda, NESNA 19.5.* (D) (AIO).

Sandlo *Charadrius hiaticula*

Tidlig obs.: 3 ind. Skogvoll NR, ANDØY
16.2. (AJE). 4 ind. Røstlandet, RØST 8.3.
og 13.3. (SBA). 1 ind. Vallsjø, VEGA 22.3.
(JAN). 7 ind. Øra, MELØY 25.3. (ØBI).
2 ad. Løpsvika, BODØ 25.3. og 27.3.

Dverglo fra Nesna. Foto: Atle Ivar Olsen

(BGØ). 1 ad. Gravodden, BODØ 27.3.
(BGØ). 3 ind. Tennvalen, HERØY 27.3.
(AIO). 4 ind. Bodø, BODØ 28.3. (RBI).
5 ind. Tenna, HERØY 28.3. (AIO). 2 ind.
Tennvalen, HERØY 28.3. (AIO). 1 ind.
Indre Øksningan, HERØY 28.3. (AIO). 7
ind. Røstlandet, RØST 29.3. (SBA). 2 ind.
Danielholmen, HERØY 29.3. (AIO). 4 ind.
Tennvalen, HERØY 29.3. (AIO). 1 ind.
Åsen, VEGA 30.3. (PSH).

Rødbrystlo *Charadrius asiaticus*

1 IK Røstlandet, RØST 20.-22.10.**
(D) (JST, SBA, TEK m.fl.). Ny art for
Nordland.

Boltit *Charadrius morinellus*

2 ind. Saltfjellet, SALTDAL 19.-20.7. (Arve
Henningsen). 2 ad. F Store Sandvatnet,
GILDESKÅL 31.7. (KBS).

Kanadalo *Pluvialis dominica*

1 ind. Røstlandet 27.-29.6. (D) (SBA,
HEG, TAA).

Tundralo *Pluvialis squatarola*

1 ad. Røstlandet, RØST 27.6. (SBA). 1 ad.
Røstlandet, RØST 31.7.-2.8. (MEG, HEG,
BDØ). 1 ad. Røstlandet, RØST 9.8. (JST). 1
ind. Røstlandet, RØST 25.8. (RØF). 1 ind.
Røstlandet, RØST 12.-19.9. (RØF). 1 ind.
Tennvalen, HERØY 8.10. (AIO).

Et eksotisk knippe vadere fra Røst, øverst fra venstre:

Rustsnipe. Foto: Steve Baines.

Rødbrystlo. Foto: John Stenersen.

Kanadalo. Foto: Steve Baines.

Sandsnipe. Foto: Steve Baines.

Gulbrystsnipe. Foto: Håvard Eggen.

Alaskasnipe. Foto: John Stenersen.

Vipe *Vanellus vanellus*

Vinterfunn: 1 ind. Tennvalen, HERØY 17.1. (AIO). 1 ind. Røstlandet, RØST 23.1.-7.2. (SBA). 1 ind. Laukvik, VÅGAN 5.-25.2. (FSO).

Polarsnipe *Calidris canutus*

Sommerfunn: 5 ind. Sellevoll, ANDØY 11.7. (ØBI). 1 ind. Røstlandet, RØST 15.-19.7. (Dag H. Gjerde m.fl.). 10 ind. RØST 31.7.-2.8. (MEG, HEG, BDØ).

Sandløper *Calidris alba*

Vår- og sommerfunn: 37 ind. Andenes, ANDØY 24.5. (AJE). 4 ind. Røstlandet, RØST 31.5. (SBA). 4 ind. Laukvik, VÅGAN 1.6. (FSO). 9 ind. Røstlandet, RØST 3.-7.6. (SBA). 5 ind. Røstlandet, RØST 31.7.-2.8. (MEG, HEG, BDØ).

Sandsnipe *Calidris pusilla*

1 ind. Røstlandet, RØST 6.6. (D) (SBA).

Gulbrystsnipe *Calidris bairdii*

1 1K Røstlandet, RØST 20.-21.9. (D) (RØF).

Alaskasnipe *Calidris melanotos*

1 ind. Langvalen, HERØY 15.5. (D) (PSH, AIO, Kjell Isaksen). 2 ind. Røstlandet, RØST 6.-8.6. (D) (SBA). 1 ind. Røstlandet, RØST 24.6.-2.7. (D) (HEG, Karina Helge-land, JST). 2 2K+ Åsen, VEGA 4.-5.7. (D) (PSH). 1 ind. Hernyken, RØST 26.7. (HEG). 1 1K Røstlandet, RØST 10.9. (RØF). 1 1K F Røstlandet, RØST 18.-24.9. (D) (RØF).

Tundrasnipe *Calidris ferruginea*

Sommerfunn: 1 ind. Svanvatnet, VESTVÅGØY 7.6. (JOL).

Myrsnipe *Calidris alpina*

Tidlig obs.: 1 ind. Tennvalen, HERØY 27.-28.3. og 3 ind. 29.3. (AIO).

Fjellmyrløper *Limicola falcinellus*

1 ind. Seinesodden, BODØ 4.6.* (TEK). 1 Nes, Åsen, VEGA 8.6.* (D) (PSH).

Rustsnipe *Tryngites subruficollis*

2 1K Røstlandet, RØST 12.-13.9.** (D) (MEG, HEG, BDØ). 1 ind. Røstlandet, RØST 14.-28.9.** (D) (MEG m.fl.).

Kwartbekkasin fra Herøy.

Foto: Atle Ivar Olsen

Kwartbekkasin *Lymnocyrtes minimus*

1 ind. Ytre Øksningan, HERØY 1.1.* (AIO). 3 ind. Salta, HERØY 1.-18.1.* (AIO). 1 ind. Stranda, NESNA 3.1.-2.2.* (AIO). 1 ind. Tjøtta, ALSTAHAUG 15.1.* (PSH). 1 ind. Skolfjæro, HERØY 16.1.-6.3.* (AIO). 1 ind. Øksningan, HERØY 17.1.* (AIO). 1 ind. Ytteren, RANA 24.1.* (AIO). 1 ind. Langset, NESNA 8.2.* (AIO). 1 ind. død Indre Øksningan, HERØY 7.3.* (AIO). 1 ind. Halsamyran, MELØY 5.5.* (RBI). 1 ind. Glomfjord, MELØY 30.5.* (ØBI). 1 ind. Grønås, MELØY 7.6.* (ØBI). 1 ind. Skarvskjæret, NESNA 6.8. (AIO). 1 ind. Skogsleira, NESNA 17.-30.9. (AIO). 1 ind. Røstlandet, RØST 22.-25.9. (RØF). 1 ind. Skarvskjæret, NESNA 17.10. (AIO). 1 ind. Engasjyen NR, RANA 24.10. (AIO). 1 ind. Stranda, NESNA 7.11. (AIO).

1 ind. Remma, NESNA 3.-23.12.* (AIO).
1 ind. Skolfjæro, HERØY 23.-25.12.* (AIO).
1 ind. Silvalen, HERØY 25.12.* (AIO).
1 ind. Teistad, DØNNA 25.12.* (AIO).
2 ind. ringmerket Breidvika, DØNNA 25.-
26.12.* (AIO). 2 ind. Åkvika, DØNNA
26.12.* (AIO). 1 ind. Nyheimsosen,
HERØY 26.12.* (AIO).

Enkeltbekkasin *Gallinago gallinago*
Vinterfunn: Funn av en rekke individer
i kystkommuner i januar-februar: RØST
(2), VEGA (2), HERØY (20), NESNA (1),
ALSTAHAUG (4), MELØY (11), VÅGAN (1) og
VESTVÅGØY (2).

Funn i desember: RØST (2), VEGA (1),
HERØY (12), DØNNA (6), NESNA (1) og
MELØY (2).

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*
1 på spillplass Valnesfjord, FAUSKE 17.6.
(TEK, SBA) og 3 sang/spill Kosmo,
FAUSKE 21.6. (ØBI).

Rugde *Scolopax rusticola*
Vinterfunn: 1 ind. Storvannet, HERØY 1.1.
(AIO). 1 ind. Salta, HERØY 17.1. (AIO).
1 ind. Vikerenget, HERØY 18.1. (AIO).
1 ind. Kvitneset, DØNNA 25.12. (AIO).
1 ind. Silvalen, HERØY 25.12. (AIO).
1 ind. ringmerket Tenna, HERØY 25.12. (AIO).
1 ind. død Seløy, HERØY 26.12. (AIO).

Svarthalespove *Limosa limosa*
Inntil 6 ind. Røstlandet, RØST 21.4.-13.7,
minst 1 par med hekkeatferd (SBA).
1 ind. Laukvik, VÅGAN 25.4. (FSO).
1 ind. Breidvika, ANDØY 28.4. (AJE).
4 ind. Klungset, FAUSKE 1.5. (RBI).
1 par med hekkeatferd Klevvannet, ANDØY
4.-14.5. (AJE, EBE). 1 par Langvatnet,
BØ 18.5. (KBS, VFR). 2 ind. Salvannet,
HERØY 29.5. (AIO). 1 par Farstadvatnet,

VESTVÅGØY 1.6. (via Prosjektkonto NOF).
1 2K+ Saltisen, VESTVÅGØY 7.6. (JST).
6 2K+ Storeidvannet, VESTVÅGØY 7.6. (JST).
4 ind. Nes, VEGA 12.-21.6. (PSH).
1 ad. M Hakaneset, HADSEL 1.-5.7.
(Jens-Are Johansen). 1 1K Korshamn og
Ytresand, FLAKSTAD 10.-11.8. (JWI).
3 ind. Fyglefjæra, VESTVÅGØY 18.8. (JOL).
1 ind. Vallsjø, VEGA 27.8. (JAN).
9 ind. Andenes, ANDØY 5.9. (AJE).
1 ind. Røstlandet, RØST 22.9. (RØF).
En rekke av observasjonene er
underartsbestemt til *Limosa l. islandica*,
og det er sannsynlig at alle funn i fylket
tilhører denne underarten.

Lappspove *Limosa lapponica*
Sommerfunn: Røstlandet, RØST: 1 ad. M
23.6. (HEG), 4 ind.13.7. (SBA), 1 ind.
27.7. (SBA) og 5 ind. 31.7.-2.8. (MEG,
HEG, BDØ). Ellers: 52 ind. Håkvika,
NARVIK 13.6. (Daniel Lindberg).
1 ind. Synstvestlåttra, RØST 19.6. (TAA).
4 ind. Nes, VEGA 20.-23.6. (PSH).
1 ind. Ytresand, FLAKSTAD 3.7. (JWI).
1 ind. Nes, VEGA 4.7. (PSH).
3 ad. Klungsetvika, FAUSKE 8.7. (ØBI).
1 ad. M Oldersletta, NESNA 25.7. (AIO).
7 ind. Kirkøyleira, VEGA 28.7. (PSH).
Sen obs.: 2 ind. Sandneset, FLAKSTAD
10.11.-5.12. (JWI). 1 ind. Risøysundet,
ANDØY 15.11. (EBE).

Storspove *Numenius arquata*
Vinterfunn: 3 ind. Store Slåttholmen,
HERØY 2.-17.1. (AIO). Inntil 18 ind.
Røstlandet, RØST 31.1.-22.2. (SBA).
1 ind. Øra, MELØY 5.2. (ØBI).
2 ind. Vallsjø, VEGA 22.2. (JAN).
1 ind. Normela, ANDØY 27.2. (AJE).
6 ind. Sandneset, FLAKSTAD 5.12. (JWI).
1 ind. Røstlandet, RØST 6.12. (SBA).
1 ind. Tenna, HERØY 12.12. (AIO).

6 ind. Tennvalen, HERØY 12.12. (AIO).
5 ind. Hadselsand, HADSEL 27.12. (FSO).

Sotsnipe *Tringa erythropus*

Sommerfunn: 1 ind. Vallsjø, VEGA 12.6. (JAN).

Rødstilk *Tringa totanus*

Vinterfunn: Min. 7 ind. Røstlandet, RØST 23.1.-20.2. (SBA). Min. 6 ind. HERØY 31.1.-22.2. (AIO). Min. 6 ind. HERØY 12.-25.12. (AIO).

Skogsnipe *Tringa ochropus*

1 ind. Øverstraumen, Straumen, RANA 26.4. (AIO). 2 ind. Mæla, RANA 26.4. (AIO).
1 ind. Stunesosen, EVENES 1.5. (THA).
1 ad. varslende, engstelig Holmvassdalen NR, GRANE 20.6.-7.7. (Jostein Lorås).

Grønnstilk *Tringa glareola*

1 ind. Halså, MELØY 9.5. (MAG, KJL).
2 ind. Kvitblikkvannet, FAUSKE 10.-16.5. (AIO, TEK m.fl.). 1 ind. Småvatnan, MELØY 10.5. (ØBI). 1 ind. Offersøya, ALSTAHAUG 17.5. (AIO).
2 ad. Sellevollvalan 19.5. (KBS, VFR).
1 ind. Bjerkapollen, HEMNES 21.5. (POS).
1-3 ind. Grunnvannet, BALLANGEN 21.5.-18.6. (HØD). 1 ind. Holandsosen NR, VEGA 21.5. (JAN).
1 ind. Halsamyran, MELØY 22.5. (RBI).
1 par Beiarn, BEIARN 27.-30.5. (FGR).
1 ind. Langvannet, RANA 8.6. (AIO).
1 ind. Svanvatnet, RANA 17.6. (POS).
1 ind. Holmvatnet, EVENES 17.6. (EBE).
1 par Hommervatn, FAUSKE 24.6. (BGØ).
1 ind. Bodø, BODØ 27.6. (Robert Petersen).
2 ind. Valnesfjord, FAUSKE 12.7. (Jon Grunde Roland). Minst 3 ind. Røstlandet, RØST 31.7.-3.8. (MEG, HEG m.fl.).
1 ind. Røstlandet, RØST 8.8. (SBA).

Terek snipe fra Engasjyen i Rana.

Foto: Atle Ivar Olsen

Terek snipe *Xenus cinereus*

1 ind. Engasjyen NR, RANA 19.5. (D) (POS, AIO, AEN m.fl.).

Steinvender *Arenaria interpres*

Vinterfunn: 1 ind. Bodø, BODØ 24.1. (PSH).
10 ind. Røstlandet, RØST 20.2. (SBA).

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus*

Inntil 6 ind. Seinesodden, BODØ 22.6.-5.7. (ØBI, AIO, TEK). 5 ind. Grunnvannet, BALLANGEN 2.-11.6. (HØD). Min. 4 ad. F og 2 ad. M Røstlandet, RØST 5.6.-3.8. (SBA m.fl.). 1 ad. Stormyrbassenget, HEMNES 6.6. (POS). 2 ad. Bleikvassli, HEMNES 7.6. (POS). 1 2K+ F Nes, VEGA 20.-27.6. (PSH). 3 1K Tjøtta, ALSTAHAUG 23.-25.7. (AIO m.fl.). 4 ind. Semska, SALTDAL 24.7. (RBI). 2 par og min. 2 1K Virvassdalen, RANA 30.7. (AIO).
6 ind. utenfor Henningsvær, VÅGAN 3.8. (JST). 7 1K utenfor Stamsund, VESTVÅGØY 3.8. (JOL, RLA). 1 1K Holandsosen, VEGA 16.8. (PSH).

Polarjo *Stercorarius pomarinus*

1 ind. ptN Andenes, ANDØY 14.5. (EBE).
1 ind. Dverberg, ANDØY 10.7. (ØBI).

1 ind. Røstlandet, RØST 17.9. og 23.9. (RØF).
1 ind. Sundøya, RØDØY 5.10. (AIO).

Tyvjo *Stercorarius parasiticus*

Tidlig obs.: 1 ind. Røstlandet, RØST 11.3.*
(SBA).

Storjo *Stercorarius skua*

Hekking: 1 par med reir Sandholmen, RØST 30.4.-14.9. (SBA m.fl.). 1 par med reir Sørtennholmen, RØST 19.5.-7.8. (TAA, HEG m.fl.). 1 par i hekkebiotop Melholmen, RØST 19.6.-23.7. (TAA). 1 par med reir Sandskjeret, RØST 19.6. (TAA). 1 par i hekkebiotop Storsvarvøya, RØST 19.6. (TAA). 1 i par med hekkeatferd Stavøya, RØST 29.6.-17.9. (SBA). Antagelig var det ingen vellykte hekkinger på Røst med unntak av paret på Sandholmen som fikk frem 1 unge.
Andre observasjoner: 5 ind. Røstlandet, RØST 5.5.-30.9. (MEG, TAA m.fl.). 2 ind. Røstøyene, RØST 30.6.-30.7. (TAA, JST, HEG). 1 ind. ptSV Barøya, BALLANGEN 1.7. (Sindre Molværsmyr). 1 ind. ptV Bleiksdjupet, ANDØY 13.7. (JST).

4 ind. Røstlandet, RØST 15.8. (RØF, MEG).
2 ind. ptV Røstlandet, RØST 9.9. (RØF).
3 ind. ptV Røstlandet, RØST 10.9. (RØF).
2 ind. Røstlandet, RØST 11.9. (RØF).
1 ind. Røstlandet, RØST 13.9. (RØF).
3 ind. ptV Røstlandet, RØST 16.9. (RØF).
3 ind. ptV Røstlandet, RØST 17.9. (RØF).
1 ind. ptSV Eggum, VESTVÅGØY 23.9. (JST).
6 ind. ptV Røstlandet, RØST 28.9. (RØF).

Svarthavsmåke *Larus melanocephalus*

1 ad. Lyngvær, RØST 8.-11.7. (D) (Paul Fekjær m.fl.).

Sildemåke, underarten *graellsii* *Larus fuscus graellsii*

1 ad. Engasjyen NR, RANA 18.5. (POS).
16 ind. Røstlandet, RØST 22.6.-10.9. (RØF).
1 ind. Meløyfjorden, MELØY 26.6. (RBI).
1 ind. Hellstøa, RØDØY 28.7. (TKV).

Grønlandsmåke, underarten *kumlieni*

Larus glaucoides kumlieni

1 4K Andenes, Andenes, ANDØY 17.-23.2. (D) (JST, EBE).

Svarthavsmåken (t.v.) som dukket opp på Røst i juli var ny art for Nordland.

Foto: Steve Baines

*Grønlandsmåken fra Andøya i april som viste typiske karakterer for u.a. kumlieni.
Foto: John Stenersen*

Polarmåke *Larus hyperboreus*

Sommerfunn: 1 4K+ Røstlandet, RØST 25.6.-1.7. (HEG, SBA).

Dvergmåke *Hydrocoloeus minutus*

Hekking: 3 reir Grunnvannet, BALLANGEN 21.5.-18.6.* (HØD).

Andre observasjoner: 2 ad. Bjerkapollen, HEMNES 21.5.* (POS, AEN, Jan Sande).
1 1K Røstlandet, RØST 11.8.* (D) (RØF).

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*

Sen obs.: 1 ind. Røstlandet, RØST 2.10. (RØF). 1 ind. Sundøya, RØDØY 5.10. (AIO)

Skogdue *Columba oenas*

På Røssvoll, RANA 3 ind. 27.4.* (AEN, Eskil Furuheim) og 2 ind. 29.4.* (POS)
1 ind. Vallsjø, VEGA 15.5.* (JAN).

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto*

1 ind. Åsmo, HERØY 6.1.-7.3. (AIO).
1 ind. Engen, NESNA 24.1.-28.12. (AIO).
1 ind. Gravdal, VESTVÅGØY 2.5. (RLA, JOL).
1 1K Remma, VEFNSN 16.5. (Eiliv Remmen).
1 ind. Engavågen, MELØY 19.5. (RBI).

1 ind. Bjørnådal, VEFNSN ca. 22.-29.5. (Eldfrid Henriksen). 1 ind. Nesna, NESNA 3.-14.6. (SBA, AIO m.fl.) 1 par Rønvik, BODØ 7.6. (KBS). 1 ind. Holand, VEGA 13.6. (PSH). 1 ind. Myken, RØDØY 22.6.-17.7. (TKV, Eva Sofie Dahlø).
1 ind. Sortland, SORTLAND 31.8. (Stephen Barstow). 1 1K Vallsjø, VEGA 2.9. (JAN).
2 ind. Dverberg, ANDØY 15.9. (AJE). 2 ind. Gravdal, VESTVÅGØY 4.10. (NOF Lofoten).

Turteldue *Streptopelia turtur*

1 ind. Gravdal, VESTVÅGØY 18.5.* (RLA, JOL). 1 1K Henningsvær, VÅGAN 5.9.* (D) (JST). 1 1K Røstlandet, RØST 5.9.* (D) (MEG). 1 1K Røstlandet, RØST 13.9.* (RØF). 1 ind. Husøy, TRÆNA 19.9.* (Roar Rismark, TKO m.fl.) 1 1K Røstlandet, RØST 19.9.-4.10.* (D) (RØF).
1 1K Vestresand, VESTVÅGØY 20.9.* (D) (JST, Geir Sverre Andersen).

*Turteldue fra Henningsvær i Vågan.
Foto: John Stenersen*

Snøugle *Bubo scandiacus*

1 ind. Semska, SALTDAL 1.5. (RBI).

Haukugle *Surnia ulula*

1 ind. Bjæringen, MELØY 12.2.-19.3. (SBI). 1 ind. Kjeldal, MELØY 26.4. (RBI).
1 ind. Storvollen, RANA 10.5. (AIO).

1 ad. Østervikvatnet, EVENES 17.5. (KBS, VFR). 1 ind. Bjørnfjell, NARVIK 22.5. (Daniel Lindberg). 1 par Bjørndalen, ANDØY 2.6. (AJE). 1 ind. Hestedalen, LØDINGEN 1.7. (Sjur Mørk). 1 ind. Holandselva, SORTLAND 9.8. (MEG, HEG). 1 ind. Lomtjønna, SØRFOLD 5.10. (Rune Wiggen). 1 ind. Bjæringen, MELØY 25.10.-1.11. (SBI, ØBI, m. fl.). 1 ind. Moen, RANA 1.11. (AEN). 1 ind. Håfjellet, BALLANGEN 3.11. (HØD). 1 ad. Røssvatnet, HEMNES 1.12. (MLI). Totalt 10 observasjoner i VÅGAN i perioden 19.9.-14.12. (FSO)

Spurveugle *Glaucidium passerinum*
1 ad. rugende Holmvasdalen NR, GRANE 6.6. (Jostein Lorås). 1 ind. Nordvika, FAUSKE 10.7. (BGØ).

Lappugle *Strix nebulosa*
1 ind. død Ulvik, TJELDSUND 3.5.* (LRSK Nordland), denne var ringmerket som pull i Norrbotten, Sverige 11.6.2004.
1 ad. Geitvågen, BODØ 14.5.* (D) (Arvid Bakke). 1 ad. Lundøya, STEIGEN 16.5.* (D) (Per Karlsen).

Hornugle *Asio otus*
1 ind. Litjeidmyran, VESTVÅGØY 13.5. (JOL).
1 ind. Røstlandet, RØST 19.5. (SBA).
1 ind. Sandnessjøen, ALSTHAUG 4.6. (Tor Martin Leines Nordaas, bilde i Helgelands Arbeiderblad 5. juni 2009).
1 ind. Raftsundet, HADSEL 28.11. (FSO).
1 ind. Digermulen, VÅGAN 6.-13.12. (FSO).

Jordugle *Asio flammeus*
Vinterfunn: 1 ind. Vallsjø, VEGA 20.2. (JAN).

Tårnseiler *Apus apus*
Hekking: 1 ind. med reir Rognan, SALTDAL 3.7. (AIO). 3 ad. og 6 1K ringmerket (2 kull med 3 unger) Ildgruben, RANA 13.8. (POS).

Hærfugl *Upupa epops*
1 ind. Rognan, SALTDAL 30.4. (Torstein Høiås). 1 ind. Løkta, DØNNA 18.9. (Jan Laumann og familie).

Vendehals *Jynx torquilla*
1 ind. Hals, MELØY 26.5.-4.6. (ØBI).
1 ind. Engavågen, MELØY 5.-9.6. (ABA, RBI, ØBI). 1 ind. Alteren, RANA 8.-14.6. (Hege Rølvåg, AIO, POS m.fl.).
1 par hekket vellykket i kasse Sveet, RANA, og 10 pull. ble ringmerket 7.7. (Per Trygve Karstensen, POS, AIO).

Gråspett *Picus canus*
En rekke funn (38) sør for Saltfjellet, der arten ser ut til å være fåtallig, men vidt utbredt.
Nordfylket: 1 ind. Svolvær, VÅGAN 19.9. (FSO).

Grønnspekk *Picus viridis*
1 ad. M Hommelstø, BRØNNØY 1.10. (Knut Børge Strøm).

Svartspekk *Dryocopus martius*
1 ind. Sjonbotn, RANA 22.3. (AIO).
1 ind. Fiplingdalen, GRANE 20.5. (Jon Olav Håpnes).
1 ind. Alteren, RANA 8.6. (Hege Rølvåg).
1 ind. Utskarpen, RANA 13.6. (AIO).
1 ind. Åbygda, BINDAL 1.8. (Magne Stavran).
1 ind. Utskarpen, RANA 18.8. (AIO).
1 ind. Straumen, RANA 18.8. (AIO).
1 ind. Åbygda, BINDAL 19.9. (Magne Stavran).
1 ind. Altermarka, RANA 25.10. (AEN).
1 ind. Utlandstuva, RANA 14.11. (AIO).
2 brukte reir Sjonbotn, RANA 15.11. (AIO).
1 ad. Langtjønna, GRANE 31.12. (Magnus Eidissen).

Dvergspett *Dendrocopos minor*
1 ind. Seines, BODØ 15.3. (MAG, KJL).
1 M Nestbyholman, SALTDAL 1.5. (RBI).

1 ad. Marka, MELØY 7.6. (KBS, VFR).
1 ind. Oljedalen, MELØY 21.6. (ØBI).
1 ind. Storhaugneset, HATTFJELLDAL 16.9.
(Ove Sandvik). 1 ind. Halsa, MELØY 3.10.
(ØBI). 2 ind. Østerkløft, FAUSKE 3.10.
(BGØ). 1 F Glomfjord, MELØY 29.10.
(Dagfinn Kolberg).

Tretåspett *Picoides tridactylus*

1 ad. F Sandvika, RØDØY 29.1. (Gry
Føyerland Blix). 1 par Laksådalen,
GILDESKÅL 1.2. (JIK). 1 ad. M
Østervikvatnet, EVENES 17.5. (KBS, VFR).
1 ind. Engavågen, MELØY 20.5. (RBI).
1 ind. Halsa, MELØY 26.5. (ØBI).
1 F Kvannskogen NR, HAMARØY 4.6.
(Hanne Etnestad). 1 ad. med reir med
unger Holmvassdalen NR, GRANE 11.6.
(Jostein Lorås).
1 M Neverdalsmarka, MELØY 14.6. (JIK).
1 M Straumdalsøsterdalen, RØDØY 20.6.
(JIK). 1 ad. Holmvassdalen NR, GRANE
20.6. (Jostein Lorås). 1 ad. M Strømdal,
RØDØY 20.6. (ØBI). 2 1K F Lomvatnet,
MELØY 13.7. (Stig Norell). 1 ad. M Halsa,
MELØY 19.8. (SBI). 1 ad. M Buviknakken,
SØRFOLD 24.10. (Kjartan Strand). 1 ind.
Skålsvikdalen, MELØY 14.11. (ØBI, KJL).

Sandsvale *Riparia riparia*

Hekkefunn: 122 ind. med mat til unger
Halsa, MELØY 10.6.-17.7. (ØBI, KJL, MAG).
40 reir Forsum, Utskarpen 14.6. (AIO).
8 reir Seivåg, BODØ 5.7. (AIO, TEK) og
36 reir Seivåg, BODØ 24.7. (TEK).
20 reir Trones, BEIARN 20.7. (ØBI).
20 reir Beiarn, BEIARN 20.7. (MAG, KJL).
33 reir Kjerringøy, BODØ 24.7. (TEK).
Opplistingen angir ikke alle kjente
kolonier.

Låvesvale *Hirundo rustica*

Tidlige obs.: 1 ind. Meløya, MELØY 21.4.

(Trond Skoglund). 1 ind. Bjarangsfjord,
MELØY 23.4. (RBI). 1 ind. Vallsjø, VEGA
26.4. (JAN). 1 ind. Engavågen, MELØY 27.4.
(ØBI). 5 ind. Bolga, MELØY 28.4. (MAG).
1 ind. Skarstein, ANDØY 28.4. (AJE).
2 ind. Kjeldnes, HADSEL 30.4. (KBS, VFR).
1 ind. Silvalen, HERØY 30.4. (AIO).

Taksvale *Delichon urbicum*

Tidlige obs.: 1 ind. Østerkløft, FAUSKE
12.4. (BGØ).

Tartarpiplerke *Anthus richardi*

1 ind. Myken, RØDØY 24.9.* (AIO).

Trepiplerke *Anthus trivialis*

Tidlige obs.: 1 ind. sang/spill Solheim,
HERØY 30.4. (AIO).

Sene obs.: 1 ind. Røstlandet, RØST 21.10.
(RØF).

Tundrapiplerke, Røstlandet 26.9.

Foto: Jarl Marius Abrahamsen

Tundrapiplerke *Anthus gustavi*

1-2 ind. Røstlandet, RØST 24.-26.9. (D) (RØF).
1-2 ind. Røstlandet, RØST 2.-3.10. (RØF).

Heiapiplerke *Anthus pratensis*

Tidlige obs.: 4 ind. Vallsjø, VEGA 15.3.*
(JAN).

Sene obs.: 2 ind. Vallsjø, VEGA 16.11. og 1
ind. der 22.11. (JAN).

1K Sitronerle på Røstlandet 18.9.

Foto: Thor Edgar Kristiansen

Lappiplerke *Anthus cervinus*

1 ad. M Reipå, MELØY 14.5.* (ØBI).

Gulerle *Motacilla flava*

Sene obs.: 2 ind. Røstlandet, RØST 18.-24.9. (RØF). 3 ind. Husøy, TRÆNA 19.9. (Roar Rismark, TKO, Bård Nyberg). 1 ind. Hadselsand, HADSEL 20.9. (FSO).

Sitronerle *Motacilla citreola*

1 ad. M Røstlandet, RØST 11.-24.9.** (D) (RØF). 1 1K Røstlandet, RØST 13.9.-2.10.** (D) (RØF).

Vintererle *Motacilla cinerea*

1 ind. Røstlandet, RØST 21.10.* (JST).

Svartryggerle *Motacilla alba yarrellii*

1 M Handa, NESNA 17.4.* (D) (AIO).

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Hekkefunn: 3 ad. Østervikvatnet, EVENES 17.5. (KBS, VFR). 1 par reirbygging Rago, SØRFOLD 11.6. (Hanne Etnestad). 4 ind. (familie med unger) Grunnvannet, BALLANGEN 8.7. (HØD).
Sen vår-/sommerobs.: 1 ind. Nygårdsfjellet,

NARVIK 19.6. (HØD). 1 ad. Halså, MELØY 30.6. (ØBI). 4 ind. Halså, MELØY 11.-20.8. (RBI, ØBI).

Gjerdsmett *Troglodytes troglodytes*

Vinter-/tidlige vårobs.: 1 ind. Tjøtta gård, ALSTAHAUG 1.1.-20.2. (POS, PSH).
6 ind. diverse lokaliteter, HERØY 1.1.-28.3. (AIO). 7 ind. diverse lokaliteter, MELØY 1.1.-9.2. (RBI, ØBI, JIK, Magnar Fagerli).
1 ind. død Nesna, NESNA 7.1. (AIO).
1 ind. Gravdal, VESTVÅGØY 26.1.-4.2. (JOL).
2 ind. Åsen, VEGA 27.1.-5.3. (PSH).
1 ind. Røstlandet, RØST 1.2.-13.3. (SBA).
1 ind. Svolveær, VÅGAN 8.3. (FSO).
1 ind. Henningsvær, VÅGAN 12.3. (JST).
1 ind. Fygle, VESTVÅGØY 17.3. (JOL).
Flere ind. Vallsjø, VEGA 1.12.2008-30.3. 2009 (JAN). 7 ind. Meløy, MELØY 5.-20.12. (KJL, MAG, Sverre Birkelund, RBI).
2 ind. Svolveær, VÅGAN 5.-27.12. (FSO).
5 ind. Vega, VEGA 11.-31.12. (PSH).
2 ind. Dønna, DØNNA 23.-25.12. (AIO).
1 ind. Austbø, ALSTAHAUG 26.12. (Rune Schürmann).

Rødstrupe *Erithacus rubecula*

Vinterobs.: 1 ind. Brunsvika, HERØY 1.1. (AIO). 1 ind. Tjøtta gård, ALSTAHAUG 8.1. (PSH). 1 ind. Åsmo, HERØY 18.1. (AIO).
1 ind. Halså, MELØY 21.1. (Elling Torset).
1 ind. Røstlandet, RØST 7.-16.2. (SBA).
1 ind. Fygle, VESTVÅGØY 13.2. (JOL).
1 ind. Glomfjord, MELØY 13.2. (Magnar Fagerli). 1 ind. Kirkøy, VEGA 22.2. (PSH).
1 ind. Svolveær, VÅGAN 23.2.-8.3. (FSO).
2 M Bjæringen, MELØY 29.3. (SBI).
1 ind. Svolveær, VÅGAN 6.12. (FSO).

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros*

1 2K M Gravdal, VESTVÅGØY 29.4.* (HVÅ).
Ny art for kommunen.

Buskskvett *Saxicola rubetra*

1 M Røstlandet, RØST 29.4. (SBA). 1 ind. Røstlandet, RØST 1.-4.10. (MEG, HEG). 1 ind. Skarvskjæret, NESNA 7.10. (AIO). 1 ind. Røstlandet, RØST 20.-21.10. (JST, TEK). 1 ind. Herøyholmen, HERØY 31.10.-1.11. (AIO).

Steinskvett *Oenanthe oenanthe*

Sene obs.: 15 ind. Røstlandet, RØST 1.-4.10. (MEG, HEG). 1 ind. Ramberg, FLAKSTAD 2.10. (JWI). 1 ind. Vega Havhotell, VEGA 4.10. (PSH).

1 ind. Skarvskjæret, NESNA 7.10. (AIO). 1 ind. Utakleiv, VESTVÅGØY 11.10. (JOL). 2 ind. Skagen, BODØ 11.-18.10. (Øyvind Fjeldsgård m.fl.). 1 1K Røstlandet, RØST 22.10. (JST). 1 1K Sandneset, FLAKSTAD 7.11. (JWI). 1 ind. Røstlandet, RØST 9.11. (SBA).

Oenanthe o. leucorhoa

Følgende viste karakterene til denne underarten: 1 ind. Myken, RØDØY 24.9. (AIO). 1 1K M ringmerket Skogsøy, NESNA 29.9.* (AIO). 1 ind. Bodøgård, BODØ 4.10. (TEK).

Ringtrost *Turdus torquatus*

Vinterobs.: 1 M Ørsnes, VÅGAN 8.1. (JST). 1 M Gimsøya, VÅGAN 16.1. (JST). 2 ind. Henningsvær, VÅGAN 17.1.-28.2. (JST). 3 ind. Svolvær, VÅGAN 24.1. (Sigrid Ilsøe). 2 M Laukvik, VÅGAN 25.1.-8.3. (JST). 1 M Brenna, VÅGAN 8.2. (JST). 3 M Festvåg, VÅGAN 12.-24.2. (JST). 1 M Henningsvær, VÅGAN 13.2. (JST). 1 ind. Vikspollen, VESTVÅGØY 14.2. (JOL, RLA). 1 ind. Gravdal, VESTVÅGØY 15.2. (JOL). 2 ind. Røstlandet, RØST 16.2.-10.3. (SBA). 1 ind. Sennesvika, VESTVÅGØY 19.2. (JOL). 1 ind. Breivik, ANDØY 22.2. (EBE). 2 M Henningsvær, VÅGAN 22.2. (JST). 1 ad. F-farget Kabelvåg, VÅGAN 23.2.

(Sigrid Ilsøe). 3 ind. Svolvær, VÅGAN 23.2. (FSO). 1 M Ørsnes, VÅGAN 23.-25.2. (JST). 1 ind. Vassdalsvik, MELØY 28.2. (FGR). 1 ad. Kjerringneset, ANDØY 3.3. (AJE). 4 M Eggum, VESTVÅGØY 5.-14.3. (JST). 4 ind. Gimsøya, VÅGAN 6.3. (JST). 1 M Svolvær, VÅGAN 8.3. (FSO). 2 M Grunnfjør, HADSEL 8.3. (FSO). 1 ind. Sandneset, FLAKSTAD 29.3. (JWI).

Måltrost *Turdus philomelos*

Vinterobs.: 1 ind. Svolvær, VÅGAN 6.12. (FSO).

Rødvingetrost *Turdus iliacus*

Vinterobs.:

4 ind. Brunsvika, HERØY 1.1. (AIO). 1 ind. Tjøtta, ALSTAHAUG 1.-14.1. (PSH). 6 ind. Bodø, BODØ 3.1. (TKV, Eva Sofie Dahlø). 7 ind. Kabelvåg, VÅGAN 6.1.-3.2. (JST). 1 ind. Osan, VÅGAN 8.1. (JST). 5 ind. Festvåg, VÅGAN 8.1. (JST). 7 ind. Storrågan, VÅGAN 8.1. (JST). 7 ind. Ørsnes, VÅGAN 8.1. (JST). 8 ind. Hopen, VÅGAN 8.-9.1. (JST). 2 ind. Vallsjø, VEGA 9.1. (JAN). 1 ind. Bleik, ANDØY 17.1. (AJE). 5 ind. Henningsvær, VÅGAN 17.1.-12.2. (JST). 2 ind. Gimsøya, VÅGAN 23.1. (JST). 2 ind. Røstlandet, RØST 23.1.-22.2. (SBA). 4 ind. Laukvik, VÅGAN 25.1.-25.2. (JST). 4 ind. Bolle, VESTVÅGØY 27.1. (JOL). 1 ind. Åsmo, HERØY 31.1. (AIO). 3 ind. Nord-Herøy, HERØY 1.2. (AIO). 1 ind. Bleik, ANDØY 7.2. (AJE). 2 ind. Kabelvåg, VÅGAN 12.2. (JST). 2 ind. Kjerringneset, ANDØY 12.-16.2. (AJE). 3 ind. Henningsvær, VÅGAN 13.2. (JST). 5 ind. Bodø, BODØ 17.-19.2. (MEG, TEK). 1 ind. Sennesvika, VESTVÅGØY 19.2. (JOL).

Duetrost *Turdus viscivorus*

3 ind. Utskarpen, RANA 12.4.* (AIO). 1 ind. Jektvika, RANA 13.4.* (AIO).

1 ind. Sletta, RANA 21.4.* (AIO og NOF Nesna Lokallag).

Gresshoppesanger *Locustella naevia*

1 ind. sang/spill Holand, VEGA 13.-14.6.* (PSH, Ronny Johansen og Jon Suul).

Myrsanger *Acrocephalus palustris*

1 1K ringmerket Røstlandet, RØST 24.9.* (D) (RØF).

Hauksanger *Sylvia nisoria*

1 1K ringmerket Røstlandet, RØST 12.8.* (D) (HEG, MEG). 1 1K Brettesnes, VÅGAN 30.8.* (FSO). 1 1K observert Røstlandet, RØST 24.-28.8.* (D), 3.9. og 7.9.* (D) (trolig 3 forskjellige individer) (RØF). 1 1K Husøy, TRÆNA 19.9.* (Roar Rismark, TKO, Bård Nyberg). 1 1K ringmerket Myken, RØDØY 24.9.* (AIO).

Møller *Sylvia curruca*

1 ind. Kila, RØDØY 10.6. (RBI).
1 ad. M Ørnes, MELØY 31.7. (KBS, VFR).
1 ind. Halså, MELØY 10.8. (ØBI).
1 ind. ringmerket Røstlandet, RØST 28.8. (RØF).
4 ind. Røstlandet, RØST 31.8.-24.10. (RØF, Bård Nyberg, Anders Hangård).
1 ind. ringmerket Myken, RØDØY 24.9. (AIO).
1 ind. Øyhelle, VÅGAN 28.9. (FSO).
1 1K ringmerket Skogsøy, NESNA 28.9. (AIO).
1 ind. Sørvågen, MOSKENES 21.10. (RWA)

Tornsanger *Sylvia communis*

1 ind. Sørvågen, MOSKENES 11.-13.4. Drept av katt. (RWA)

Hagesanger *Sylvia borin*

Hekking: 1 par hekket Bjæringen, MELØY 20.6.-1.7. (SBI).
Sene obs.: 1 ind. Røstlandet, RØST 1.-4.10. (MEG, HEG).

Munk *Sylvia atricapilla*

Vinter-/tidlige vårobs: 1 overvintrende Volden, BODØ (Martinus Hauglid, Tatjana Shpak). 1 F Bodø, BODØ 1.-3.1. (TKV, Eva Sofie Dahlø). 1 M Ørnes, MELØY 12.1. (Kolbein Krokstrand). 1 M Engavågen, MELØY 22.-28.2. (ABA). 1 F Vassdalsvik, MELØY 1.3.-5.4. (KJL, MAG, FGR).
1 ind. Sørvågen, MOSKENES 11.04. (Ingjerd Martinsen). 1 M Røstlandet, RØST 18.-29.4. (SBA). 1 M Svolvær, VÅGAN 5.12. (FSO).
Hekking: 2 1K nylig utflydde, Utskarpen, RANA 28.7. (AIO).

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus*

1 ind. Søvik, ALSTAHAUG 19.9.* (PSH).
1-2 ind. Husøy, TRÆNA 19.-20.9.* (Roar Rismark, TKO, Bård Nyberg). 1 ind. Røstlandet, RØST 27.-30.9.* (RØF, Anders Hangård). 2 ind. Øyhelle, VÅGAN 28.9.* (FSO). 1 ind. Husvatnet, VEGA 4.10.* (JAN).

Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix*

1 ind. Røstlandet, RØST 24.5. (SBA).
1 ind. Straumen, RANA 24.5. (AIO, POS).
1 ind. Holandsfjord, MELØY 5.6. (ØBI).
1 ind. Eidemsliene, VEGA 5.6. (PSH).
2 ind. Ytteren, RANA 10.8. (AEN).
1 ind. Halså, MELØY 11.8. (ØBI).
Minst 2 ind. Røstlandet, RØST 29.8.-11.9.* (MEG, HEG, SBA, BDØ).
1 ind. Røstlandet, RØST 18.9.* (TEK).

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*

Tidlige/sene obs.:
1 ind. Røstlandet, RØST 13.4. (SBA).
1 ind. Salvannet, HERØY 30.4. (AIO).
1 1K Røstlandet, RØST 1.10. (MEG, HEG).
1 ad. Steiro, SORTLAND 3.10. (AJE, NOF Vesterålen). 1 ind. Bjæringen, MELØY 19.10. (SBI).

Fuglekonge *Regulus regulus*

Vinterobs.: 4 ind. Engan, HERØY 18.1.-1.2. (AIO). 2 ind. Gravidal, VESTVÅGØY 22.1.-16.2. (JOL). 2 ind. Halså, MELØY 24.1. (ØBI). 2 ind. Stovannet, HERØY 1.2. (AIO). 1 ind. Esøya, MELØY 28.2. (MAG, KJL). Minst 1 ind. Junkerfjellet, BODØ 8.12. (BGØ). 2 ind. Bolga, MELØY 8.12. (MAG). 1 ind. Svolvær, VÅGAN 20.12. (FSO). 8 ind. Austbø, ALSTAHAUG 26.12. (Rune Schürmann). 5 ind. Bjæringen, MELØY 27.12. (SBI).

Gråfluesnapper *Muscicapa striata*

Sen obs.: 1 ind. Ørntuva, MELØY 4.10. (D) (MAG).

En sein gråfluesnapper i Meløy 4.10.

Foto: Margareth Gransjøen

Dvergfluesnapper *Ficedula parva*

1 IK Røstlandet, RØST 7.9.* (HEG, MEG).

Stjertmeis *Aegithalos caudatus*

5 ind. Austbø, ALSTAHAUG 31.1. (Rune Schürmann). En flokk Høgbakken, BALLANGEN 8.9. (HØD). 8 ind. Seljeåsen, SØRFOLD 28.10. (Kjartan Strand). 3 ind. Svolvær, VÅGAN 10.11. (FSO).

Løvmeis *Parus palustris*

1 ind. Spildra, MELØY 7.2. (Magnar Fagerli). 2 ind. Vassdalsvik, MELØY 20.3.-27.4. (FGR). 1 ind. Engavågen, MELØY 9.4. (RBI). 3 ind. Bolga, MELØY 9.4. (MAG, KJL). 1 ind. sang Engavågen, MELØY 26.5. (ØBI). 1 ind. varslende, Engavågen, MELØY 12.6. (ØBI). 1 ind. sang Bjæringen, MELØY 29.6. (ØBI).

Svartmeis *Parus ater*

Hekking: 1 par, 1 pull. ringmerket Remma, NESNA 6.-7.6. (AIO). 1 par med 2 unger Eidemsliene, VEGA 18.6. (PSH). *Nord for Salten:* 1 ind. Svolvær, VÅGAN 24.7. (FSO). 3 ind. Laukvik, VÅGAN 18.10.-7.11. (FSO). Minst 1 ind. Råmarka, HADSEL 19.10. (Linnea Berg Karlsen).

Trekryper *Certhia familiaris*

Sommerobs.: 1 ind. sang/spill Bjæringen, MELØY 7.5. (ØBI). 1 ind. sang/spill Engavågen, MELØY 13.5. (RBI). 1 ind. Kvitblikkvannet, FAUSKE 16.5. (RBI). 1 ind. Sjøforsen NR, HEMNES 21.5. (MLI). 1 ad. Skjerstad, BODØ 19.6. (KBS, VFR). 1 ind. Beiarn, BEIARN 19.7. (MAG, KJL). *Hekking:* 1 par m/reir, egg/unger Holmvassdalen NR, GRANE 1.6. (Jostein Lorås). 1 par m/ 3 nylig utflydde unger Straumen, RANA 13.6. (AIO, POS, SBA, TEK m.fl.).

Tornskate *Lanius collurio*

1 ad. M Røstlandet, RØST 16.-19.8.* (D) (SBA, MEG, HEG).

Varsler *Lanius excubitor*

1 ind. Gruben, RANA 28.1. (Terje Fallheim). 1 ind. Krutvatnet, HATTFJELLDAL 8.3. (Per-Olav Albrektsen). 1 ind. Småvatnan, MELØY 18.4. (ØBI). 1 ind. Kvitfossen, VÅGAN 19.10. (FSO).

Lavskrike *Perisoreus infaustus*

1 par i hekkebiotop Straumen, RANA 7.6. (Wenche Sørmo). 1 ad. Holmvassdalen NR, GRANE 11.6. (Jostein Lorås).
2 ind. Mårtjønna, RANA 20.6. (POS).
1 ind. Høgløkollen, RANA 14.10. (POS).
1 ind. Bleikvasslia, HEMNES 14.10. (Arild Stenhaus). 1 ind. Rundtjønna, RANA 25.10. (AEN). 3 ind. Yttraffjellet, RANA 8.11. (AEN). 2 ad. Danielåsen, GRANE 15.11. (Siv Elin Eidissen).

Skjære *Pica pica*

Etter lengre tids fravær fra øya dukket det opp ett par som begynte å bygge reir, 2 ind. stasjonær Myken, RØDØY 17.7.-25.9. (AIO, TKV).

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes*

1 ind. Mo i Rana, RANA 8.-11.9. (POS, AEN).
3 ind. Mo i Rana, RANA 13.9. (AIO).
1 ind. Ytteren, RANA 17.9. (Stig Lundmo).
1 ind. Nesna, NESNA 14.10. (AIO).
Formodentlig dreier funnene seg om den østlige underarten sibirnøttekråke *N. c. macrorhynchos*, som er den formen som vanligvis opptrer i fylket.

Kaie *Corvus monedula*

1 ad. Bjærangsfjord, MELØY 13.4. (RBI).
2 ind. Vågaholmen, RØDØY 2.7. (Robert Petersen). 2 ind. Bodø, BODØ 27.9.-10.10. (Øyvind Fjeldsgård, Anders Hangård m.fl.).
1 ind. Svolvær, VÅGAN 25.10. (FSO).

Kornkråke *Corvus frugilegus*

3 ind. Fustvatn, VEFNSN 24.5. (Egil Murud).

Rosenstær *Sturnus roseus*

1 1K Husøy, TRÆNA 5.9. (D) (AIO, POS).
1 1K Holand, VEGA 12.9. (PSH).
2 1K Husøy, TRÆNA 19.-20.9. (D) (Bård Nyberg, Roar Rismark, TKO).

Rosenstær fra Husøy på Træna.

Foto: Atle Ivar Olsen

Pilfink *Passer montanus*

1 ind. Bjerkvik, NARVIK 25.2. (EBE).
1 ind. Tjøtta, ALSTAHAUG 26.2. (PSH).
2 ind. Sørvågen, MOSKENES 27.10. (RWA)

Bokfink *Fringilla coelebs*

Vinterobs.: 7 ind. Tjøtta, ALSTAHAUG 1.1.-28.2. (PSH). 1 M Sør-Herøy, HERØY 2.1. (AIO).
1 M Engavågen, MELØY 14.-28.2. (ABA).
1 M Åsmo, HERØY 21.2. (AIO).
1 F Henningsvær, VÅGAN 22.2. (JST).
1 F-farget Fygle, VESTVÅGØY 8.12. (JOL).

Bjørkefink *Fringilla montifringilla*

Vinterobs.: Inntil 12 ind. sammen Silvalen, HERØY 1.1.-21.2. (AIO).
3 ind. Tjøtta, ALSTAHAUG 1.1.-28.2. (PSH).
1 ind. Vallsjø, VEGA 1.-2.1. (JAN).
1 F Hopen, VÅGAN 8.1. (JST).
13 ind. Fygle, VESTVÅGØY 12.1.-12.2. (JOL).
1 M Gimsøystraumen, VÅGAN 23.1. (JST).
1 ad. M Engavågen, MELØY 14.2. (ABA).
1 F Skogsøy, NESNA 14.2. (AIO).
1 F Straumen, SØRFOLD 18.2. (MEG).
2 M Henningsvær, VÅGAN 22.-25.2. (JST).
1 M Ytteren, RANA 13.12. (AEN).

Stillits *Carduelis carduelis*

1 ind. Tjøtta, ALSTAHAUG 2.1.-28.2.* (PSH).

5 ind. Røstlandet, RØST 19.1.* (Geir Isaksen). Første funn i kommunen.
1 ind. Berg, VESTVÅGØY 4.3.* (HVÅ). Første funn i kommunen.

Grønnsisik *Carduelis spinus*

Vinterobs.: 6 ad. Sætermoen, RANA 24.1. (Benny Sætermo). 1 ind. Ytteren, RANA 25.1. (POS, AEN). 2 M Bjæringen, MELØY 8.-22.2. (ØBI, SBI). 13 ind. Selfors, RANA 14.-22.2. (Dag-Werner Hansen). 1 ind. Nordnes, SALTDAL 16.2. (MEG). 1 M Straumen, SØRFOLD 18.-22.2. (MEG, TEK). 3 ind. Engavågen, MELØY 28.2. (ABA). 2 ind. Klungset, FAUSKE 17.12. (MEG). 3 ind. Engasjyen NR, RANA 22.12. (AEN). 16 ind. Ytteren, RANA 27.-28.12. (AEN).

Tornirisk *Carduelis cannabina*

1 ind. Skogsøy, NESNA 5.-6.4.* (AIO).
1 ad. M Røstlandet, RØST 8.7.* (AIO).
3 1K Klungsetvika, FAUSKE 23.8.* (ØBI).

Bergirisk *Carduelis flavirostris*

Vinterobs.: 1 ind. Henningsvær, VÅGAN 17.1. (JST).

Brunsisik *Carduelis cabaret*

3 ind. Skogsøy, NESNA 14.-15.2. (AIO).
2 ind. Halså, MELØY 15.2. (ØBI). 6 ind. ringmerket Åsmo, HERØY 21.-22.2. (AIO).
2 ind. Bjæringen, MELØY 7.3. (ØBI).
1 ind. Engavågen, MELØY 8.3. (RBI).
2 ind. Småvatnan, MELØY 15.5. (ØBI).
1 ind. Skomvær, RØST 12.7. (Anne Kolstad). 24 ind. ringmerket Skogsøy, NESNA 26.7.-30.9. (AIO). 2 ind. ringmerket Nyheimsosen, HERØY 15.8. (AIO).
1 ind. ringmerket Åsmo, HERØY 28.8. (AIO). 1 ind. Husøy, TRÆNA 19.-21.9. (Bård Nyberg, Roar Rismark, TKO).
1 ind. Tovåsen, LEIRFJORD 8.10. (AIO).

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

6 ind. Bjæringen, MELØY 10.1.-11.3. (SBI, ØBI). 2 ind. Engan, HERØY 18.1. (AIO).
3 ind. Fygle, VESTVÅGØY 5.-12.2. (JOL).
10 ind. Skogsøy, NESNA 7.-15.2. (AIO).
9 ind. Kjerringneset, ANDØY 7.2.-15.3. (AJE).
1 ind. Straumbukt, SØRFOLD 9.2. (Kjartan Strand). 1 ind. Vestvatn, BODØ 14.2. (MEG).
3 ind. Nordmæla, ANDØY 17.-27.2. (JST, AJE). 1 ind. Rønvik, BODØ 17.-19.2. (MEG, TEK). 4 ind. Straumen, SØRFOLD 18.-22.2. (MEG, TEK). 4 ind. Breivika, BODØ 19.-20.2. (MEG, TEK).
2 ind. Åsmo, HERØY 21.-22.2. (AIO).
4 ind. Laukvik, VÅGAN 25.2.-8.3. (FSO).
4 ind. Tjøtta, ALSTAHAUG 28.2. (PSH).
1 ind. Halså, MELØY 28.2.-14.3. (ØBI).
3 ind. Skogsøy, NESNA 28.2.-10.3. (AIO).
2 ind. Engavågen, MELØY 28.2.-8.3. (RBI, ABA). 2 ind. Straumen, RANA 28.2. (AIO).
1 ind. Henningsvær, VÅGAN 7.-9.3. (JST).
1 ind. Sulitjelma, FAUSKE 12.4. (Kjartan Strand). 2 ind. ringmerket Åsmo, HERØY 13.4. (AIO). 1 ind. Skogsøy, NESNA 17.-18.4. (AIO). 1 ind. Skogvoll, ANDØY 10.7. (ØBI). 1 ind. Husøy, TRÆNA 5.9. (AIO).
1 ind. Røstlandet, RØST 23.9. (RØF).
3 ind. Øyhelle, VÅGAN 28.9. (FSO).
2 ind. Røstlandet, RØST 22.10. (Egil Ween).

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera*

2 ind. Stolvannet, HERØY 1.1.* (AIO).
1 ind. Stråmyra, VEGA 9.1.* (PSH).
7 ind. Mjåvalen, ALSTAHAUG 13.1.* (PSH).
8 ind. Tjøtta, ALSTAHAUG 14.-17.1.* (PSH).
4 ind. Engan, HERØY 18.1.* (AIO).
10 ind. Austbø, ALSTAHAUG 31.1.* (Rune Schürmann). 1-2 ind. Gravdal, VESTVÅGØY 3.-16.2.* (JOL). 2 ind. Halså, MELØY 7.2.* (ØBI). 2 ind. Spildra, MELØY 7.2.* (Magnar Fagerli). 2 ind. Unna, MELØY 7.2.* (MAG, KJL). 1-3 ind. Tjøtta, ALSTAHAUG 15.2.-1.3.* (PSH).

1 ind. Åsen, VEGA 4.3.* (PSH). 1 ad. M + 2 F-farget Engavågen, MELØY 4.3.* (ØBI). 1 M Gladstad, VEGA 22.10.* (PSH). 3 ind. Blålyngen, VÅGAN 1.11.* (FSO). 8 ind. Bjæringen, MELØY 2.11.* (SBI).

Rosenfink fra Nesna.

Foto: Atle Ivar Olsen

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

1 F-farget Skogsøy, NESNA 14.5.* (D) (AIO). 1 ad. M Helligvær, BODØ 30.6.* (Halvor Prestøy). 1-2 1K Røstlandet, RØST 4.-7.9.* (D) (RØF). 1 ind. Husøy, TRÆNA 19.-20.9.* (Bård Nyberg, Roar Rismark, TKO). 1 1K ringmerket Røstlandet, RØST 2.10.* (D) (RØF). 1 ind., nytt uten ring, Røstlandet, RØST 6.10.* (RØF).

Konglebit *Pinicola enucleator*

1 M Engavågen, MELØY 3.2. (Atle Ringøy). 4 ind. Glomfjord, MELØY 13.2. (JIK). 2 ind. Ilstad, BODØ 14.2. (RBI). 3 ind. Svolvær, VÅGAN 5.12. (FSO).

Kjernebiter *Coccothraustes*

coccothraustes

1 ind. Vega, VEGA 10.4. (Knut Nikolaisen). 1 ind. Engavågen, MELØY 11.-12.4. (Ingjar Johnsen). 1 ad. M Bjæringen, MELØY 12.4. (Dagfinn Birkelund). 1 par Svolvær, VÅGAN 24.4. (FSO). 1 ind. Røstlandet, RØST 3.5. (SBA). 1 1K død Båsmoen,

RANA 8.9. (POS). 1 ind. Røstlandet, RØST 4.-6.10. (MEG, HEG).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*

Tidlige/sene obs.: 1-29 ind. Røstlandet, RØST 12.9.-3.10. (RØF). 1 ind. Myken, RØDØY 24.9. (AIO). 3 ind. Bodø, BODØ 27.9. (Anders Hangård).

Snøspurv *Plectrophenax nivalis*

Vinterobs.: Minst 1 ind. Gimsøy, VESTVÅGØY 23.1. (JST). 1 ind. Røstlandet, RØST 26.1. (SBA). 1 ind. Hestnesbukta, VESTVÅGØY 29.1. (JOL). 13 ind. Røstlandet, RØST 10.-23.2. (SBA). 24 ind. Skogvoll NR, ANDØY 16.2. (AJE). 2 ind. Skogvollelva, ANDØY 17.-18.2. (JST). 16 ind. Røstlandet, RØST 20.2. (SBA). 5 ind. Hadselsand, HADSEL 27.12. (FSO).

Dvergspurv *Emberiza pusilla*

1 ind. Røstlandet, RØST 18.-20.9.* (RØF). 1 ind. Røstlandet, RØST 20.-24.10.* (D) (JST m.fl.).

Svarthodespurv *Emberiza*

melanocephala

1 ind. stasjonær Husøy, TRÆNA 25.-30.6. (D) (Ivar Johansen m.fl.).

Svarthodespurven fra Træna.

Foto: Atle Ivar Olsen

Dvergspurven fra Røst i oktober.

Foto: John Stenersen

Observatørliste:

ABA-Arnfinn Bakklund	JAN-Johan Antonsen	PSH-Paul Shimmings
AEN-Arne Engås	JBA-Johnny Bakken	RBI-Raymond Birkelund
AIO-Atle Ivar Olsen	JIK-Jan Inge Karlsen	RLA-Ruben Larsen
AJE-Anette Jensen	JOL-Jon Olav Larsen	RWA-Robert Walker
BDØ-Beathe Dømbe	JOM -Joar Mathisen	RØF-Røstfolket*
BGØ-Bernt-Gunnar Østerkløft	JST-John Stenersen	SBA-Steve Baines
EBE-Espen Andre Bergersen	JWI-James Wilson	SBI-Sverre Birkelund
FGR-Fredrik Gransjøen	JÅA-Johan Åge Asphjell	TAA-Tomas Aarvak
FSO-Frantz Sortland	KBS-Karl-Birger Strann	TEK-Thor Edgar Kristiansen
HEG-Håvard Eggen	KJL-Kjetil Larsen	THA-Trond Haugen
HVÅ-Harald Våge	MAG-Margareth Gransjøen	TKO-Terje Kolaas
HØD-Harry Ødegaard	MEG-Martin Eggen	TKV-Thomas Kvalnes
	MLI-Magnus Lien	VFR-Vigdis Frivoll
	POS-Per Ole Syvertsen	ØBI-Øystein Birkelund

*Røstfolket: BDØ, HEG, MEG, SBA, TEK, Jarl Marius Abrahamsen, Thomas Bentsen, Gunnar Gundersen, Morten Helberg, Martin Lie Pedersen, Klaus Måløy Torland.

OVERVINTRENDE SANGSVANER PÅ VESTVÅGØY OG GIMSØYA I LOFOTEN

av Johan Sirnes

Siden januar 1982 har NOF, Lofoten lokallag (tidligere Vestvågøy lokallag) telt svaner om vinteren. Denne vinteren blir nr. 30 i rekken. Resultatene fremgår av tabellen.

Ved en landsomfattende telling av svaner i 1988 ble det telt 34 svaner i Troms og 192 i Nordland i februar. Området med flest individer var Vestvågøy med 89 (tidligere på vinteren telte vi 116). En senere telling i 1995 bekreftet dette bildet. Dette viser at Vestvågøy er det viktigste overvintringsområdet for sangsvaner i Nord-Norge.

Om høsten og i milde perioder på vinteren beiter svanene i isfrie områder i elver og innsjøer. Når disse fryser til presses fuglene ut i sjøen og brakkvannsstrømmer. Særlig strømmen ut fra Ytre Borgpoll er da tilholdssted for mange.

Som det fremgår av tabellen varierer antallet ganske mye. For å finne ut mer om dette, ble det sesongen 1995/96 foretatt 9 tellinger fra 1. november til 13. mars. Ansvarlig var Inge Strømnes. Tallene varierte fra 172 ind. inkl. 7 juv. 3. desember til 102 ind. inkl. 9 juv. 19. desember. Samme vinter ble det også registrert 30-40 svaner øst for Laukvik på Austvågøya og opptil 7 individer i Kilanpollen på Flakstadøya.

Konklusjonen til Inge Strømnes var at svanene flyttet mye på seg og han antok at mange svaner var på steder som vi ikke kunne se fra veien; for eksempel området mellom Eggum og Vestresand på yttersida av Vestvågøy.

Dette prosjektet med hyppige tellinger fortsatte i to vintersesonger til, med Harald Våge som ansvarlig. Som det framgår av tabellen var dette tre sesonger med uvanlig lav ungfuglandel (4-7 %). Vi har ikke lyktes

Sangsvane.

Foto: John Stenersen

Overvintrende sangsvaner på Vestvågøy og Gimsøya i Lofoten, registrert av NOF, Lofoten lokallag. Fram til og med vinteren 1990/91 ble det bare telt på Vestvågøy, mens det fra og med vinteren 1991/92 også er telt på Gimsøya der antallet har variert fra 0 til ca. 20.

Vinter	Dato	Antall		% ungfugl	Antall kull	Gjsn. kullst.
		Totalt	Ungfugl			
1981/82	31.1.	89	20	23		
82/83	12.12.	116	17	15		
83/84	28.1.	100	18	18		
84/85	3.2.	126	29	23		
85/86	1.12.	65	11	17		
	2.2.	86	9	11		
86/87	30.11.	53	19	36	6	3,2
	8.2.	100	17	17		
87/88	29.11.	116	19	16	7	2,7
88/89	27.11.	86	8	9	4	2,0
89/90	26.11.	124	24	19	10	2,4
1990/91	3.12.	70	25	36	9	2,8
	1.2.	158	39	25		
91/92	11.12.	95	28	29	12	2,3
	1.2.	136	34	25		
92/93	29.11.	65	22	34	7	3,1
	27.1.	74	8	11		
93/94	28.11.	80	13	16	5	2,6
	28.1.	163	22	14		
94/95	27.11.	100	19	19	9	2,1
	28.1.	151	24	16		
95/96	3.12.	172	7	4	4	1,8
96/97	1.12.	76	3	4	1	3,0
97/98	30.11.	139	10	7	7	1,4
98/99	29.11.	81	14	17	5	2,8
99/00	28.11.	147	27	18	13	2,1
2000/01	3.12.	117	17	15	10	1,7
01/02	2.12.	118*	38	32	13	2,9
02/03	1.12.	112	25	22	9	2,8
03/04	30.11.	214	53	25	23	2,3
04/05	28.11.	194	53	27	19	2,8
05/06	27.11.	162	19	12	9	2,1
06/07	3.12.	202	32	16	13	2,5
07/08	2.12.	110	10	9	6	1,7
08/09	30.11.	196	16	8	8	2,0
09/10	6.12.	179	26	15	11	2,4
2010/11	28.11.	82	5	6	4	1,3

* 4 knoppsvaner sammen med de 118 sangsvanene 2/12-2001

med å finne opplysninger som kan bekrefte om en tilsvarende dårlig hekkesuksess ble observert i hekkeområdene.

Vi vet heller ikke hvor svanene tar veien når de ikke er i vårt område, men det er kanskje mer sannsynlig at de trekker nordover til Vesterålen enn at de krysser Vestfjorden og drar lenger sør. Skal man få oversikt er flytelling eneste mulighet.

Fram til ca. 2000 lå så godt som alle svanene nord på øya. I de senere årene ser vi dem også sør på Vestvågøy hvor de ofte ligger nær bebyggelse og trafikkerte veier, som ved veien over Fyglefjæra og i Borgavatnet ved Leknes sentrum.

Vi har de siste 10 årene hatt stadig flere sommerobservasjoner. Første hekking i Lofoten var på Flakstadøya i 2002 hvor det nå er to par som hekker, på Gimsøya var det hekking i 2008 og endelig Vestvågøy i 2009. Vi er i ferd med å få en hekkebestand i Lofoten.

Litteratur:

Reitan, O. & Follestad, A. 1999. Økende vinterbestand av sangsvane i Norge. *Vår fuglefauna* 22 (4): 178-180.

Sirnes, J. 1990. Overvintrende sangsvaner på Vestvågøy i Lofoten. *Havørna* 1: 30-33.

Sangsvane.

Foto: John Stenersen

FANTASTISK HORNUGLEÅR I ØST-LOFOTEN

av Frantz Sortland og John Stenersen

Hornugla er en art som har hekket sporadisk i Lofoten de siste tiårene. Sommeren 2010 ble imidlertid noe helt utenom det vanlige, med et tosfret antall hekkende par i Øst-Lofoten!

Allerede på vinteren kom det inn flere rapporter om ropende ugler. Utover våren kom det inn rapporter om jaktende ugler i de lyse forsommernettene, og i juni dukket bilder av hornugleunger opp i lokalavisa.

Vi forsto tidlig at her var noe uvanlig på gang, og vi begynte mer eller mindre systematisk å oppsøke lokalitetene der det var rapportert ugler. Resultatet var overveldende; ikke bare fant vi ugler på alle de omtalte lokalitetene, vi fant også nye par mellom disse etter hvert som ungene satte inn med sin karakteristiske tigging utover sommeren.

Her følger en oppsummering av årets hornuglehekkning øst i Lofoten:

Hinnøya

Her gjelder det landområdet mellom Raftsundet og Øksfjorden, som utgjør den sørvestlige spissen av Hinnøya.

1-3 ropende individer ble hørt på Hinnøya sør for Digermulen, Vågan kommune, fra årsskiftet. Et par hekket like ved kirka i Digermulen, der min. 3 unger ble konstatert. Paret gikk svært tidlig til hekking, trolig fordi det var et fantastisk markmus- og lemenår gjennom vinteren (FS, Baard-Olav Sortland).

Et par ble funnet hekkende ved Holand, ca. 4 km lengre øst. Her ble det hørt en ropende hornugle fra slutten av februar. Usikker ungeproduksjon (FS).

På Pundslett, ca 3 km sørøst for paret ved Digermulen, ble det hørt ropende hornugle ved to anledninger i slutten av februar og begynnelsen av mars. Her ble det konstatert hekking i april/mai, men usikkert ungeantall (FS).

På Kvannkjosen i Lødingen kommune hekket to par i 2009. Ingen tips kom i løpet av vinter og vår, men medio mai ble det konstatert i hvert fall en hekking. Ungetallet er usikkert, men det ble sett og hørt minst to (Frank Ingebrigtsen pers. medd.).

Store Molla

Dette er en øy på 35 km² i Vågan kommune, med svært varierte habitater.

Høsten 2009 var det fin oppgang på smågnagere og et fjellvåkkull, flere tårnfalker og 2-3 haukugler ble sett under elgjakta i første uke av oktober. Det virket lovende, og utpå vinteren kom det flere uglemeldinger.

Nord på øya ble det hørt ropende hornugle ved Ulvåg fra medio mars og en liten måned framover (Oddvar Hansen m. fl.) og ved Molgavlen ved tre anledninger ultimo mars (FS). Det ble ikke konstatert hekking her.

Syd på øya ble to jaktende individer sett på kulturmark ved Haversand ved flere

anledninger medio april. (Hekking er tidligere påvist her i 1985 og i 1986; Harald Høy og FS). I Våtvika ble hekkende par med 4 (mulig 5) unger funnet primo juni etter tips fra en hytteeier. Lokaliteten ligger kun 1,5 km fra Haversand, og sistnevnte lokalitet blir først snøfri, slik at dette ganske sikkert er paret fra Haversand i april som har flyttet litt på seg (FS).

I Gullvika øst på øya hekket to par. Et par med flyvedyktige unger ble funnet ved Vestpollen 3. juli. Det var 4 unger og en voksen som ble sett. Dette var en merkelig lokalitet: her er ganske langt til nærmeste kulturmark, og det så ut til at uglene hadde jaktet i og ved et stort gammelt plantefelt tidlig på året, mens de i juli tok for seg av halvstore trostunger. Ved Pollen – bare 2 km fra Vestpollen – ble det sett og hørt to tiggende unger og en voksen hornugle, 4. juli. Ungene her var betydelig mindre utviklet i fjærdrakta enn de ved Vestpollen.

Sørvestre Austvågøya

I Sydalen ble det hørt ropende ugler fra medio mars. Det ble meldt om hubro til NOFs lokallag, men observasjoner av jaktende hornugle utover sommeren kan tyde på at det var hornugle som ble hørt. Ikke konstatert hekking, men stor mulighet for det.

Ved Gamle Lyngvær er det funnet hornugle hekkende minst to ganger på 2000-tallet. Et overvintrende individ ble sett flere ganger fra november til primo april 2010 (Margareth Gates og Edith Lorentzen pers. medd.), men det var ingen tegn til hekking her i år.

I begynnelsen av juli kom en bildemelding fra Rita Tangstad. Den viste to halvstore hornugleunger sittende i et ospelholt, like ovenfor Gammelskola på Lyngvær. Denne

En av hornugleungene fra kullet ved Lyngvær gjemmer seg i ospeløvet.

Foto: John Stenersen

lokaliteten ligger ca. 2-3 km nordøst for Gamle Lyngvær. Et besøk seinere bekreftet hekking like ved i et kråkerei i ei stor gran, og det var 4 unger som kom på vingene her (FS og JS).

På sørsiden av Olderfjorden er det funnet hekkende hornugle to ganger de siste seks år. I år ble det tipset om ropende ugler her fra begynnelsen av februar. Tross flere besøk ble det kun observert en jaktende

Kart som viser tettheten av hornugler i Øst-Lofoten i 2010. Ringer angir hekking, mens punkter viser observasjoner som indikerer hekking.

hornugle her i april - sannsynligvis en av de voksne fuglene fra Lyngvær.

Ved Rørvika var det ingen tegn til ugler. Da snøen gikk ble det imidlertid oppdaget store forekomstene av markmus og lemen som var ganske lokale på sørsida av Rørvikskaret. Så – en av de siste junidagene – ble tiggende unger hørt her, men først 3. juli ble fire unger lokalisert i et plantefelt på sørvestsiden av skaret (FS og JS).

Ved Hopen og Ørsnes 2-3 km øst for lokaliteten i Rørvika, ble det hørt ropende hornugle i en 14 dagers periode i slutten av mars. Dette ble ikke fulgt videre opp, men det kan ha vært Rørvik-paret som har flyttet på andre side av dalen på grunn av bedre mattilgang (FS).

Nordøstre Austvågøy:

Ved Sandsletta ble det konstatert hekking

av hornugle allerede i 1999, og arten har med sikkerhet hekket her minst tre sesonger siden da. I år ble det hørt ropende hornugle her fra medio februar og sporadisk ut mars. Det ble ikke funnet unger her, men jaktende voksen hornugle ble sett ukentlig til medio august (FS).

På Jorden, mellom Sandsletta og Laukvik, har det også hekket hornugler tidligere (2006 og 2008; FS). Her ble det sett ugle i midten av april, men hekking ble ikke konstatert før ved sankthans. Et par med fire unger holdt seg her til medio august. Lokaliteten her er ganske spesiell: ei slak skogsli med blandingskog som strekker seg fra et brakkvannsområde og opp mot snaufjellet. Det er langt til åpen kulturmark som er hornuglas foretrukne jaktmiljø. I august virket det som om de voksne jaktet en del spurvefugl her, bl.a. halvstore trostunger, og rødvingetrosten varslet

kraftig på alle bevegelser fra uglene! De gamle plantefeltene i lia er nettopp tynnet, og det kan gi hornugla mulighet for vinterjakt (FS).

På Strømnes ved Laukvik finner vi den første kjente hekkelokaliteten i Lofoten, der hornugla ble påvist hekkende seint på 1980-tallet. Hornugla har hekket i flere sesonger etter dette, men da plantefeltet som var hvile- og reiområde ble snauhogd i 2005, regnet vi med at hornuglehekking i området var over. I april 2010 kom det imidlertid en hyggelig melding om en ugle som jaktet rundt foringsplassen i skinnen fra utelyset seint på kvelden (Patrik Sævenstad pers.medd.). Den hadde også fast hvileplass i en gran. Det ble sett jaktende hornugle her ved flere anledninger i mai. Den ser ut til å ha flyttet seg en kilometer lengre sør, men jaktet fortsatt i det samme området på Strømnes (FS).

Ved Laupstad ble det sett en voksen hornugle som jaktet metodisk 26. mai, og flere lokalpersoner hadde observert en ganske stor, lys ugle i området ved Laupstad og Eidsvannet. Den 8.juni ble en voksen hornugle sett jaktende mellom Eidsvannet og Higrav. Seinere ble det rapportert om hekking fra Liland et par km sør for Laupstad, med fire tiggende unger fra midt i juni. Det ble registrert godt med markmus i området Liland-Vestpollen gjennom den foregående høsten og det ble bl.a. observert haukugler i området fram til påsketider (FS, JS, Kåre Andersen pers.medd.).

Flere har sett jaktende ugler i området Vatterfjorden-Stordalen på ettervinteren og forsommeren, men tross grundig leting og lytting etter unger kunne ingen hekking konstateres i dette området (FS).

Seint i august kom flere meldinger om jaktende ugler og tiggende unger i Delpsmarka, bl.a. fra sportsfiskere som fisket i Delpsvassdraget. Kullet med minst tre unger ble funnet i et plantefelt på Innervannets østside medio juli (Ståle Schultz, FS).

Ved Grunnfjorfd i Hadsel kommune ble det også konstatert hekking. Minst to unger ble sett natt til 1. juli, men det var minst tre voksne hornugler i området, noe som kan indikere at det har vært to par inne i fjorden. Reirplassen som ble funnet var et kråkereir i ei vid bergfuru ved enden av kulturmarka, ca. 50 meter fra sjøen (FS).

I Fiskebøldalen i Hadsel kommune ble det konstatert hekking med 2 eller 3 unger 30. juni (FS).

Fra Raften i Hadsel kommune foreligger en januar- og en juniobservasjon av hornugle, men lokaliteten ble ikke fulgt opp (FS).

Oppsummering:

Det ble i alt funnet minst 14 hekkende par med hornugle i området Austvågøy, Store Molla og sørvestspissen av Hinnøya i 2010, og indikasjoner på ytterligere et titalls hekkinger.

Dette må tilskrives god tilgang på gnagere. Mye tyder på at smågnagertoppen som kunne registreres sørvest på Hinnøya høsten 2009 kuliminerte i små, lokale gnagertopper lenger vest utover i 2010. Det kan virke som om hornugla klarer å nyttiggjøre seg disse lokale gnagerbestandene mer effektivt enn andre ugler og rovfugler.

Det kan også tenkes at hornugla i stor grad har vært oversett i denne regionen tidligere.

Hornugla lever ganske tilbaketrukket, og ropene bærer ikke langt. At det i 2010 ble gjort mer systematisk leting, og da spesielt lytting etter unger i juni/juli, har utvilsomt gitt resultater. Det skal også legges til at det finnes flere gunstige lokaliteter i området som ikke er blitt undersøkt.

Hornugla hekker gjerne i gamle kråkereir, fortrinnsvis i tett gran, og slike er det god tilgang på i Lofoten, hvor kråka gjerne tyr til de tette granplantingene når den bygger reir. Det kan også tenkes at hornugla drar

fordel av at kulturlandskapet i Øst-Lofoten i ganske stor grad vokser igjen – at den klarer å utnytte landskap med tettere, mer storvokst vegetasjon bedre enn f.eks. sin nære slektning og næringskonkurrent jordugla.

Dette toppåret har gitt oss mange spennende opplevelser, men det gjenstår fortsatt en rekke ubesvarte spørsmål, og det skal bli spennende å følge hornuglene i årene framover.

Hornugleunge fra Lyngvær 8.juli. Den er allerede svært lik voksenfuglene, men avsløres av noen store "dundotter" mellom fjærene.

Foto: John Stenersen

BLI MED PÅ HAGEFUGLTELLINGEN I 2011

av Per Ole Syvertsen

Den siste helga i januar gjennomføres det hvert år telling av fugler ved fôringsplasser og hager over hele Norden. Tellingene 29.–30. januar 2011 blir den fjerde som NOF engasjerer seg i. Både for Norge sett under ett og i Nordland har arrangementet vært en tiltakende suksess med sterkt økende oppslutning (se tabellen). Det antas at til sammen rundt 10.000 personer deltok i tellingen i 2010!

Hvordan tellingene foregår

Hagefugltellingene foregår ved at du noterer alle fugler som du ser den aktuelle helgen i det området du har valgt deg ut. Det kan for eksempel være i din egen hage eller ved en fôringsplass ved ei hytte. Alt som observeres skal noteres, også fugler som bare flyr forbi i nærområdet uten å besøke fôringsplassen. Mange gjør det til en sosial aktivitet hvor hele familien deltar – noe som bør være glimrende for barnefamilier. Husk at det er antall ulike individer som skal telles. Det kan selvsagt være vanskelig å være sikker på tallet i og med at fuglene kommer og går, men her får man bare gjøre sitt beste.

Det foregår tilsvarende tellinger i Danmark, Sverige og Finland den samme helga, og hagefugltellingene er derfor også en uformell nordisk konkurranse. Slik sett er det en fordel med flest mulig deltakere. I 2011 gjøres de norske tellingene i samarbeid med Norsk Hageselskap, og håpet er å komme opp i 6.000 deltakende «hager» og mer enn 350.000 registrerte fugler.

Når tellingene er utført skal de rapporteres over Internett. Nærmere informasjon om dette kommer på hjemmesidene www.fuglevennen.no og www.birdlife.no, så følg med der. De som ikke har tilgang til Internett kan sikkert få bistand av familie eller venner til å rapportere.

Litt om tidligere Hagefugltellinger i Nordland

Utviklingen i Nordland har vært den samme som for hele landet: flere «hager» har deltatt og flere fugler har blitt registrert for hvert år (se tabellen). Grønnefink og kjøttmeis har hele tiden vært de tallrikeste artene. Grønnefink utgjorde mellom 20 % og 32 % av alle registrerte fugler i Nordland hvert

	2008		2009		2010	
	Norge	Nordland	Norge	Nordland	Norge	Nordland
Antall hager	529	19	1.143	94	3.981	195
Antall arter	66	22	93	52	114	50
Antall fugleindivider	28.445	781	68.933	5.339	230.652	9.715

Resultater fra Hagefugltellingene 2008–2010 for hele landet og for Nordland. Alle tallene er hentet fra www.fuglevennen.no (nedlastet 24.11.2010).

av de tre årene (som mest 2.219 individer i 2010), mens tallene for kjøttmeis ligger mellom 17 % og litt over 30 % (2.019 individer i 2010). Gråsisik lå høyt i 2009 (15 %; 803 individer), men ellers har ingen arter kommet over 8 % av totalen i fylket. De tallrikeste artene er gjerne også de som opptrer på flest lokaliteter, og fire arter (kjøttmeis, blåmeis, skjære og grønnfink) var blant topp fem alle de tre årene. Kjøttmeisa er den suverene vinneren, og ble alle tre år observert i minst 95 % av «hagene» i Nordland. Flest arter på én lokalitet ble rapportert fra Vågan i 2009 (19 arter), mens Saltdal hadde flest i både 2008 og 2010 (henholdsvis 12 og 15 arter).

Det hjelper på opplutningen om man allierer seg med lokalpressen og får litt forhåndsomtale et par dager før tellehelga. I Rana ble dette gjort i 2009, og det førte til henvendelser fra hele Helgeland. Dersom man også gir en tilbakemelding om hvordan tellingene forløp med noen hovedpunkter fra resultatene, vil man sikkert møte velvilje også seinere (se faksimile fra Rana Blad).

Tellingene kan ha betydning

Det knytter seg en viss interesse til årets tellinger. En parasittsykdom som rammer småfugler ble påvist for første gang i Norge

i 2008 (Oslofjordområdet), og allerede året etter ble det påvist tilfeller over hele Sør-Norge. Sykdommen er også kjent fra duer og kalles da gul knop. Den skyldes en parasitt (*Trichomonas gallinae*, en encellet organisme) som forårsaker betennelser i munnhule, svelg og spiserør slik at fuglene ikke får tatt til seg mat og sulter i hjel. Foreløpig er sykdommen ikke rapportert fra Nord-Norge (www.vetinst.no, nedlastet 24.11.2010). Veterinærinstituttet ønsker kontakt med personer som observerer sykdom og dødelighet hos småfugler, for eventuell innsending av fugler for undersøkelse. Det understrekes at parasitten ikke smitter mennesker, hunder, katter eller andre pattedyr.

Grønnfink og andre finkefugler ser ut til å være spesielt utsatt. Tallene fra Hagefugltellingene i Sør-Norge (Trøndelag holdt utenom) viser en nedgang i det gjennomsnittlige antall grønnfinker registrert i hver «hage» fra 15,0 i 2009 til 10,7 i 2010, en nedgang på ca. 28,7 %. Det er imidlertid ikke kjent i hvilken grad nedgangen kan tilskrives sykdommen, og tallene kan også skyldes rene tilfeldigheter. Uansett blir det interessant å se om grønnfinken opprettholder sin status som en av de tallrikeste artene på norske – og nordlandske – fôringsplasser.

Grønnfink mest tallrik

NORDLAND: Det ble rapportert fra mer enn 90 lokaliteter i Nordland under den nasjonale tellingen av fugler i hager og på fôringsplasser sist helg.

Kjøttmeis
Hvite og røde i fjellkanten
12.75.12.11

– Dette er en fantastisk deling fra 2008. De beste delene ble rapportert fra 23 lokaliteter. Og det ble også gjort i mange tidligere rapporter, skriver Per Ole Sivertsen i Norsk Ornitologisk Forening, Rana i helga.

Den største innsatsen ble utført på Helgeland hvor det ble rapportert fra 23 lokaliteter. Lokalitetene fordelte seg over 14 av de 18 kommunene i regionen. Blant de mest aktive lokalitetene er i Rana (21 lokaliteter), etterfulgt av Hamnes og Mosjøen (16 lokaliteter) og Vefsn (16 lokaliteter). I de østlige delene ble rapportert fra det rapporterte fra 13 lokaliteter.

3300 individer
– 73 arter ble det rapportert 3300 individer under på 33 lokaliteter. De 18 lokalitetene er på Helgeland. Dette inkluderer 22 lokaliteter av de 18 arter som ble rapportert. Det var 10 lokaliteter av hagen eller fôringsplasser (slik som i fjell, skog, grønt og vann). De fleste hadde sammen et det rapportert om 3000 individer på 12 arter i løst til det endelige resultatet.

Mest grønnfink
Den tallrikeste arten i hagen på Helgeland under tellingen var grønnfink. 73 arter ble det rapportert om 33 lokaliteter, og den ble rapportert på 34 av de 65 lokalitetene (52 %). Den største innsatsen ble utført på Helgeland hvor det ble rapportert fra 23 lokaliteter på 12 lokaliteter (18 %). Ornitologisk forening i Rana, og det var også det siste på Helgeland. Det var også rapportert fra 18 lokaliteter i Lørrykkjørra, som er en av de mest aktive lokalitetene. Det ble rapportert fra 18 lokaliteter i Lørrykkjørra, som er en av de mest aktive lokalitetene. Det ble rapportert fra 18 lokaliteter i Lørrykkjørra, som er en av de mest aktive lokalitetene.

– Dette var første gang det ble rapportert i så mange områder (18 og 200 lokaliteter). Blant nye lokaliteter eller områder er blant annet Lørrykkjørra (17 lokaliteter), 2 lokaliteter, lokale (14, 15), grønnfink (1), jerngrønnfink (2), 1, lunde (5), 2, jerngrønnfink (5, 1), jerngrønnfink (4, 1), jerngrønnfink (4, 1) og jerngrønnfink (3, 1).

– Ansett, som det ser ut til, er det en del som ser ut til å være veldig aktive på dette området. Det er også rapportert fra 12 lokaliteter, som er en del av de mest aktive lokalitetene. Det er også rapportert fra 12 lokaliteter, som er en del av de mest aktive lokalitetene. Det er også rapportert fra 12 lokaliteter, som er en del av de mest aktive lokalitetene.

TALLENE: Ornitologisk forening har gjort en del undersøkelser på fôringsplasser og hager i Rana. Per Ole Sivertsen, Norsk Ornitologisk Forening, Rana i helga, skriver at det er en del som ser ut til å være veldig aktive på dette området. Det er også rapportert fra 12 lokaliteter, som er en del av de mest aktive lokalitetene. Det er også rapportert fra 12 lokaliteter, som er en del av de mest aktive lokalitetene.

EN FLOKK MED FLUESNAPPERE

av Atle Ivar Olsen

Det er mye rognebær i år og trosteflokkene har denne høsten fått selskap av stadig større mengder sidensvans her på Helgeland. Man blir lett oppmerksom på sidensvansene der de flyr omkring i store, tette flokker, eller når de slår seg ned i et tre i nærheten av bær, ofte med mye ytring av den fine, ringende tsriririri-lyden.

Lyden gjør at de er relativt lette å bli oppmerksom på om sommeren også, og jeg har inntrykk av at den stadig oftere kan påtreffes i Nordland også på sommertid, og det er gjort ganske mange hekkefunn de siste årene (se de siste års LRSK-rapporter i Havørna og Stenersen 2004). Hvis man kommer over dem i den lyse årstiden er det ofte et par eller en familiegruppe, og man blir straks klar over at de utnytter en annen matkilde om sommeren. Da sitter de nemlig høyt oppe i trærne og kaster seg ut

i luften etter forbigående insekter, ja nesten som en kjempefluesnapper! Jeg har også observert dem når det er litt vind og da kan de ligge og ”flyte” i luften og beite på insekter.

Jeg var en tur innover til Rana søndag 17. oktober, og da jeg kjørte Sjøneidveien på Utskarpen og kom til et myrområde, ble jeg oppmerksom på ganske mye sidensvans i området. De var imidlertid ikke i rognetrærne som var fulle av bær, slik jeg hadde sett noen småflokker litt før på dagen, men de fløy enkeltvis omkring over myra eller satt spredt omkring i trær og på strømlinjer, for så å ta en runde i luften for deretter å lande på nytt. Jeg kunne ikke se hva de jaktet på, men det må ha vært insekter av et eller annet slag. Dette var før det var kommet snø og temperaturen var bra høy til å være midten av oktober. Det var ikke

så enkelt å telle dem siden de flyttet mye på seg og det var fugler så langt bortover myra jeg kunne se, men det var minst 35 individer som næringssøkte på denne måten den halvtimen jeg observerte dem.

I følge Haftorn (1971) lever sidensvansen hovedsakelig av insekter om sommeren, men går over til vegetabilsk føde på ettersommeren, som f. eks krekling, før den spiser mest rogn en periode utover høsten. Den kan faktisk spise bær flere ganger sin egen vekt hver dag for å dekke energibehovet sitt. I Gjershaug m.fl. (1994) står det i tillegg at den på våren kan gå over til å spise ferske skudd, sevje og lav og mose – ja, jeg har observert når de sitter i trær og ser ut til å gnage på bark og kvister. Dette skjer oftest om våren, men

jeg observerte en flokk på 10-12 individer som gjorde akkurat dette i ei stor selje på Herøy 27. november i år, så de gjør det på høsten også. Sidensvansen er sannelig en fugl med varierte matvaner!

Litteratur:

Gjershaug, J. O., Thingstad, P. G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. 1994. *Norsk fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.

Haftorn, S. 1971. *Norges fugler*. Universitetsforlaget.

Stenersen, J. 2004. Sidensvansommer i en virtuell tidsalder. *Havørna* 15:42-43.

EN KJØTTMEIS MED SVART HODE

av Per Ole Syvertsen

Alle kjenner kjøttmeisa, vanlig som den er over det meste av landet og til stede rundt våre hus og i våre nærområder hele året. De svarte hodetegningene som innrammer et hvitt kinnparti og den gule undersiden med en svart langsgående stripe midt på er karakteristiske kjennetegn. Men ikke alltid. Fuglen på fotografiene viser en kjøttmeis hann som i følge observatørene hekket i lag med ei normalt farget hunn i ei fuglekasse på hyttetomta til Johnny Wang og Inger Hamre i fjellbjørkeskogen ved Umbukta i Rana sommeren 2010. Hele hodet er svart eller gråsvart, og det finnes ingen antydning til hvite kinn slik kjøttmeisa normalt har. Resten av fuglens fjærdrakt er normalt farget.

Individer med atypiske fargetegninger kan forekomme hos alle arter. Som oftest støter man på fugler hvor større eller mindre deler av fjærdrakta er hvit, for eksempel kråker hvor noen av de store svingfjærene i vingen er hvite. Dette fenomenet kalles albinisme. Det skyldes en medfødt manglende evne til å danne fargestoffet (pigmentet) melanin. Som regel er det kun deler av dyrene vi observerer i naturen som er hvite, og vi snakker da om partiell albinisme.

Hos kjøttmeishannen i Umbukta har feilen i dannelsen av pigment gått den andre veien. Økt dannelsen av svart pigment i for eksempel fjær gir individer som er mørkere

*Den svarthodete kjøttmeisen i fuglekassa.
Foto: Johnny Wang*

enn normalt. I denne kjøttmeisas tilfelle kan vi snakke om en partiell melanisme.

Melanisme spiller en viss rolle i naturen, idet det er et godt etablert fenomen hos enkelte dyrearter. Best kjent er kanskje panter, som er svarte (eller i det minste svært mørke) individer av store katter, i første rekke leoparder.

Det finnes en rekke andre arter hvor

enkelte individer er mørkere enn de øvrige, og hvor disse i gitte situasjoner vil ha bedre overlevelse. Et klassisk eksempel som benyttes i mange lærebøker er sommerfuglarten bjørkelurvemåler (tidligere kalt stor bjørkemåler), som har både en lys og en mørk fargevariant. I industristrøk, for eksempel på De britiske øyer, har den mørke varianten gjennom de siste 100–150 årene blitt vanligere. Dette forklares gjerne med at luftforurensing dreper lavene som vokser på trestoffene, som dermed blir mørkere. Målerne hviler på trestoffene på dagtid, og når stammene blir mørkere blir de lyse målerindivider lettere å oppdage for insektspisende fugler. Fenomenet har fått betegnelsen industrimelanisme.

Når det gjelder kjøttmeisa i Umbukta var det nok dette mest sannsynlig et enkelttilfelle som må skrives på kontoen for tilfeldigheter i naturen, en «freak» som mot oddsene har overlevd og fått anledning til reproduksjon. Det kom minst 5–6 unger på vingene fra kassa i Umbukta. Det ville være interessant å vite hvordan disse ser ut som voksne, om de overlever. Kanskje vil uvanlig mørkhodete kjøttmeiser dukke opp i området også i 2011?

*Den svarthodete kjøttmeisen på foringsplassen.
Foto: Johnny Wang*

EKSOTISK HØSTMØTE

av Oona Torgersen

Som nyinvidd hobbyornitolog ifra i vår, går øyan på kryss og tværs når man kjører, det er så mye å følge med på. Tirsdag 21.september 2010 var en sånn dag, med masse vær, regn og sol om hverandre, for det er ikke bare fugler man skal følge med på her i Lofoten...

En kjapp avstikker opp en kjerrevei, hvor lyset falt så flott over høstenga ble til en større begivenhet. For mens jeg manøvrerte bilen oppover, stod det en «papegøye» i veien. Ja, altså midt i veien!

Det ble bråstopp. Det ble fikling med kamera. Det ble hjertebank, og det ble fort konstatert at dette var ikke en papegøye, men noe annet...

Ok, hva var dette...? Hadde vært borti et bilde før av denne fuglen, men var ikke

sikker, så en telefon til min mor som kunne finne frem fugleboken var på sin plass...

Det var en hærfugl! Dette kunne da ikke være helt vanlig da? Så nå begynte jeg å sende ut sms i hytt og gevær til de lokale entusiaster...

Det ble reneste folkevandring opp til Knudstad på Vestvågøya, over flere dager, hvor naboer også engasjerte seg. En liten reportasje i lokalavisa ble det også.

Det er vel ikke alltid man kan komme over sjeldenheter som her, men det er absolutt en inspirasjon til å være på utkikk!

Og det er nok for meg!

Fotos: Oona Torgersen

EN SOMMERNØTT I LOFOTEN

av John Stenersen

Etter den hektiske nordnorske forsommeren er gjerne juli måned en rolig tid på fuglefronten. Men man skal aldri si aldri – det fikk jeg erfare i sommer.

Den 15. juli i år var jeg på tur rundt Gimsøya, øya som ligger klemmt inn mellom Austvågøy og Vestvågøy, og utgjør et av de fineste fugleområdene i Lofoten. Jeg kjørte grusveien som går gjennom Gimsøymyrene Naturreservat, i håp om å finne lappspurv, som hekker fåtallig i området.

Etter en stund flyr det opp en fugl i veikanten, som etter en kort flukt kaster seg

ned igjen i den tette kantvegetasjon hundre meter lenger fram. Ved første øyekast kan den minne om lappspurv, og jeg stopper og går ut i håp om å finne den igjen.

Ganske raskt kommer fuglen ut av vegetasjonen igjen, og begynner å lete etter mat i vegkanten. Og til min overraskelse ser jeg at det ikke er en lappspurv, men en lerce. Sanglerke finnes i området, men dette er et litt atypisk habitat; med unntak av noen få lapper med dyrket utmark, er det fattigmyrområde, med kraftig kantvegetasjon langs veien.

Dverglerka på Gimsøya fotografert 15/7.

Foto: John Stenersen

Etterhvert fikk lerkaselskap av en grønnfink, og så vel størrelsen som draktkarakterer fikk meg til å fatte mistanke: dette var ikke en vanlig sanglerke.

Jeg hentet kamera i bilen, og begynte tålmodig å snike meg innpå fuglen. Etter hvert kom jeg på brukbart hold, og jeg forsøkte å merke meg detaljene i fjærdrakta mens jeg fotograferte. Fuglen var lyst sandfarget, og hadde lite streking på bryst og flanker. Den viste seg bare glimtvis forfra, og jeg syntes bestemt den hadde små, mørke «månesigder» på siden av brystet, men jeg fikk aldri bilde av den i riktig vinkel.

Jeg hadde ikke med meg felthåndbok, så da fuglen etter en tid forsvant i vegetasjonen, dro jeg hjem for å sjekke de bildene jeg hadde fått. Flere bilder av fuglen fra siden styrket mistanken om at dette kunne være en dverglerke. På et bilde av fuglen i det den flyr opp, kunne jeg tydelig se at den manglet sanglerkas karakteristiske hvite vingebakkant. Dette begynte virkelig å bli spennende!

*Et flukt bilde av fuglen avslørte at den manglet hvite vingebakkant.
Foto: John Stenersen*

Men larker er vanskelige, og det er i de aller fineste detaljene vi finner de viktigste kriteriene. Den sikreste kjennetegnet på dverglerka er den manglende håndsvingfjærprojeksjonen; det vil si at tertiærene dekker hele vingespissen.

Og her stemte ikke lenger kartet og terrenget; bildene viste tydelig at et godt stykke av håndsvingfjærene stakk ut forbi tertiærene. Dette var mystisk; fuglen viste alle typiske karakterer for dverglerke, unntatt det som litteraturen framholder som det absolutte; selve «clinch-karakteren». Jeg gikk en runde til gjennom alle bildene, og forstørret dem opp så mye det lot seg gjøre. Og der – i detaljene i et bilde av fuglen bakfra – lå svaret!

Detaljstudier avslørte hvorfor ikke håndsvingfjærprojeksjonen stemte. Tertiærene var svært slitt! Foto: John Stenersen

Adulte spurvefugler har ofte svært slitt fjærdrakt utover sommeren, og det hadde denne lerka. Og på bildet synes det tydelig

Dverglerka på Gimsøya fotografert 16/7. Nå var den langt mer samarbeidsvillig, og poserte også forfra for fotografen. Legg merke til manglende streking på bryst og sider, og de små, liggende mørke flekkene på siden av brystet. Foto: John Stenersen

hvordan tertiærene er helt nedslitt. På den ytterste centimeteren er alle fjærstrålene slitt helt av, men ser man nøye etter, står tuppen av fjærskafet igjen som et tynt strå. Og det er akkurat like langt som håndsvingfjærene!

Dermed falt den siste karakteren på plass, og det var tid for å gå ut på nettet og «claime» dverglerke på Gimsøya – en aldri så liten bombe! Jeg dro tilbake dagen etter, og fuglen var fortsatt på plass. Nå hadde jeg bedre tid, fuglen var mer samarbeidsvillig, og ytterligere et knippe gode bilder kunne legges ut som dokumentasjon på funnet.

Dette er et eksempel på hvilke fantastiske hjelpemidler vi har i den digitale kamerateknologien. For tjuetretti år siden het det seg at en rekke arter bare kunne bestemmes med sikkerhet i hånden. I dag kan man som regel lese en rekke av detaljene i fjærdrakta - karakterene som beskrives i ringmerkingshåndbøkene – på et rimelig godt digitalt fotografi.

Så ta med kameraet i felt – det kan komme til uvurderlig nytte når de virkelige nøttene dukker opp!

NOF NORDLANDS ÅRSMØTEHELG I ANDØY 2010

Vesterålen lokallag inviterte til Andøy 28.–30. mai i forbindelse med NOF Nordlands årsmøte 2010 og NOF-treff. Vår base for helga var FMF-bygget i Medby på Hinnøya. Under selve årsmøtet lørdag ettermiddag var 20 personer til stede og lokallagene i Lofoten, Nesna og Rana representert, foruten arrangørlaget og fylkesstyret. Under ekskursjonen lørdag deltok en god del flere personer.

Treffet ble innledet med utegrilling fredag kveld, etter en nokså lang kjøretur for de mest langveisfarende. Selv var jeg og mitt følge de sist ankomende denne kvelden, men omtrent nok var noen ennå oppe og ønsket velkommen, og de hadde spart rikelig med smakebiter.

Første del av lørdagens program var helgas hovedekskursjon. Under kyndig faglig ledelse av Anette Jensen gikk turen til mange av de beste lokalitetene kommunen har å by på. Første lengre stopp var Risøysundet naturreservat sørøst på Andøya, hvor vi stilte oss opp slik at vi hadde oversikt over Risøyvatnet. Området huser regionalt sjeldne vegetasjonstyper og er viktig for våtmarksfugler som trekkende kortnebbgjess, ender og vadere. Under vårt besøk var gåsetrekket over for sesongen og mengden fugl begrenset, men noe var det likevel å hvile blikket på, blant annet horndykker og gravand.

Ferden gikk videre nordover langs østsiden av Andøya, med stopp ved Åholmbukta,

Fra fjæreamrådene i Skogvoll naturreservat.

Foto: Tom Kenneth Sandvær

Fugl i sikte! Foto: Tom Kenneth Sandvær

Sellevoll, Dverberg og Breivika. Lista over vade- og andefuglarter vokste, men uten noen egentlige overraskelser. En gulnebb-lom ble registrert, tyvjoer viste seg flott fram flere steder, og ved Dverberg passerte også to fjelljoer over veien. På dette tidspunkt begynte den lange kolonnen av biler å bli så glissen at kontakten mellom de tidlige og de seinere bilene sviktet. Innen vi var kommet til siste veikryss før Andenes var kontakten helt brutt, og de siste bilene dro rett til avtalt lunsjstopp i Bleik, uvitende om at resten av gruppa befant seg i Andenes. I Bleik-området kunne havsuler beskes.

Etter lunsj, da hele gruppa igjen var samlet, fortsatte turen sørover på vestsiden av

Andøya med Skogvoll naturreservat som den viktigste stoppen. Reservatet har store botaniske og ornitologiske verdier, og ble i 2002 oppført på Ramsar-lista (områder av internasjonal betydning for våtmarksfugler). Vi registrerte inntil 19 polarsnipen her, som dagens kanskje mest spennende art på denne meget fine lokaliteten.

Turen varte noe lenger enn planlagt, og etter Skogvoll gjaldt det i grunnen bare å komme seg tilbake til Medby for å gjøre seg klar til neste punkt i programmet – det formelle årsmøtet. Men vi hadde hatt en meget trivelig dag ute i deilig vårvær, og hadde all grunn til å være tilfredse.

Selve årsmøtet forløp uten problemer og relativt raskt. Årsmelding, regnskap og revisjonsmelding ble enstemmig godkjent, og valgkomiteens innstilling ble også enstemmig bifalt. Det nye styrets faste medlemmer framgår av heftets indre omslag. Kontingenten for fylkesavdelingen beholdes uendret. Som de siste postene var det en uformell diskusjon om prosedyrer for kvalitetssikring av høringsuttalelser, samt en orientering fra styrelederen om et pågående arbeid som sikter mot å innføre samordnet, sentral kontingent i NOF.

Intet NOF-treff uten en sosial komponent. I Medby var denne omfattende og velplanlagt. Det ble rigget til langbord for middagen lørdag kveld, bestående av velsmakende bidos – samisk kjøttsuppe med reinkjøtt, poteter, løk og gulrøtter. Multer, is og kaffe til dessert. Ole Petter Bergland fornekter heller ikke sine forsangertalenter. Det var dessuten Melodi Grand Prix-finale denne kvelden, og mange av årsmøtedeltakerne benket seg derfor foran storskjermen etter måltidet.

Anette Jensen var en engasjert og kunnskapsrik turlleder (over). Middagen lørdag kveld besto av bidos – samisk festmat – og smakte fortreffelig. Fotos: Per Ole Syvertsen

Helt fra starten av helga var det annonsert at treffet skulle ha et tema med tilhørende fotokonkurranse: Livlig årsmøte i NOF Nordland 2010. Alle kamerabærende ble oppfordret til å være aktive, og det kom inn bra med bidrag. En jury bestående av Anette Jensen, Tormod Karlsen og Karl-Birger Strann foresto vurderingen av disse. Vinneren ble Ann-Eva Anfeltmo.

Søndagen var mer avslappet. Det var tilbud om to ulike turer. Den ene gikk under Ole Petter Berglands ledelse inn Forfjorddalen

til fots for å besøke Norges eldste furu, kjent som «1000-års-forra» (litt overdrevent, men ikke så mye). Andre valgte å bli med Anette Jensen tilbake til Risøysundet naturreservat. I Forfjorddalen ble det sett ei haukugle, mens Risøysundet hadde fire stjertandhanner å by på denne dagen.

Og så var det bare å begi seg ut på den lange veien hjem igjen...

Per Ole Syvertsen

Vinnerbildet fra årsmøtets fotokonkurranse: Sindre Nygård og Rikard Ribe Nilsen (t.h.) fra NOF Vesterålen tester ut teleskopet. Foto: Ann-Eva Anfeltmo, NOF-Vesterålen

INNHOLD:

Adresser	2
Leder	3
Levende skog – hva ligger i det?	5
To nye Ramsar-områder i Nordland	11
Fugler i Nordland 2009 – LRSK-rapport	12
Overvintrende sangsvaner i Lofoten	37
Fantastisk hornugleår i Øst-Lofoten	40
Bli med på hagefugltelling	45
En flokk med fluesnappere	47
En kjøttmeis med svart hode	48
Eksotisk høstmøte	50
En sommernøtt i Lofoten	52
NOF Nordlands årsmøte i Andøy 2010	55

Toppender.

Foto: John Stenersen

Lirypestegg.

Foto: John Stenersen